

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sayı : 07
21 Temmuz-Ağustos 2006

İçindekiler

Çin
AB
UNICE
OECD/BIAC
ABD
Türkiye'deki Kamu ve
Özel Kuruluşların
Çalışmaları

**Dünya Bankası: Çin,
toplam 2.229 milyar
dolarlık GSYİH ile
dünyanın dördüncü
en büyük
ekonomisidir.**

ULUSLARARASI KURUMLARDA VE TÜRKİYE'DE ÇİN BAĞLANTILI GELİŞMELER

1980'ler itibariyle komünist sistemin kapalı yapısından açık piyasa ekonomisine geçişiyle hızlı bir büyüme sürecine giren Çin, uluslararası ticaret sistemine entegrasyonu sürecinde önemli bir basamak olan 2001 yılı Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliğiyle de tüm dünyanın dikkatlerini üzerine çekmiştir. Çin'in DTÖ üyeliği, dünya ekonomileri için büyük bir fırsat olmasının yanı sıra bazı tehditleri de beraberinde getirmesi, devletleri ve ilgili kurumları bu ülkeye yönelik bazı stratejiler oluşturmaya yöneltmiştir. Bu bültende, Çin'deki gelişmeler başta olmak üzere, çeşitli devlet ve kurumların Çin üzerine yaptıkları çalışma ve faaliyetler ele alınmıştır.

I. Çin

A. Ekonomi

- *Asian Times Online* sitesinin 2020 yılına ait tahminlerinin yer aldığı bir raporda, 2005 ve 2020 yılları arasındaki süreçte, Çin ve Hindistan'ın küresel ekonomik büyümenin yarısını gerçekleştireceği belirtilmiştir. Rapora göre, Asya kıtasının küresel ekonomideki payı %35'den %43'e çıkacaktır. 2020 yılında Çin'in satın alma gücü, ABD'yi yakalayarak, dünyanın en büyük tüketim merkezi haline gelmesini sağlayacaktır. Yine 2020 yılında Asya kıtası dünyanın en büyük tüketicisi haline gelmiş olacaktır. (1)
- Dünya Bankası'nın yayımladığı 2005 yılı Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) durumunu gösteren raporda, Çin, toplam 2.229 milyar dolarlık GSYİH ile dünyanın dördüncü en büyük ekonomisi haline gelmiştir. Çin, bu rakamla, İtalya ve Fransa'yı geride bırakırken, İngiltere'yi de az farkla geçmiştir. 183 ülke ve bölgenin değerlendirmeye alındığı raporda, ABD 12.455 milyar dolarlık GSYİH ile halen dünyanın en büyük ekonomisi konumundadır. İkinci sıradaki Japonya, ABD'yi 4.505 milyar dolarlık ekonomik büyüklüğü ile izlemiştir. Üçüncü sırada ise Almanya yer almıştır. Ancak, kişi başına düşen milli gelirler göz önüne alındığında Çin yalnızca 1740 dolarlık kişi başına düşen gelir ile 128'inci sırada yer almaktadır. (2)
- Çin ekonomisi, 2006 yılının ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %11.3 oranında büyümüştür. Otoyol, fabrika gibi sabit sermaye yatırımları %30 artarak 530 milyon dolara ulaşmıştır. Bu rakam, 2005'in ilk altı ayına göre %4.4 daha fazladır. Sabit sermaye yatırımlarındaki bu yükseliş, üretici fiyatı endeksinin de alarm vermesine neden olmaktadır. Çin'in bu makroekonomik verileri açık bir biçimde aşırı ısınmış bir ekonomiye işaret etmektedir. (3)
- Dünya Bankası, Çin'in 2006 yılı ekonomik büyümesine ilişkin beklentilerini tekrar yükseltmiştir. Banka, Çin'de GSYİH'nın bu yıl %10.4 artacağını öngörmüştür. Banka, daha önce de büyüme tahminini mayıs ayında %9.2'den %9.5'e çıkarmıştı. Bu revizyonda

Çin ekonomisinin yılın ilk yarısında %10.9 oranında büyümesi etkili olmuştur. (4)

- Çin Hükümeti, ekonomiyi soğutmak adına aldığı önlemlerin işe yaramaması üzerine yeni arayışlara girmiştir. Daha önce nisan ayında sıfır “0” düzeyinde seyreden faiz oranlarını beş yıl sonra ilk kez artırmıştır. Ancak bu faiz artışı ülkede yeni fabrikaların kurulması ve diğer varlıklara yatırım yapılmasının önüne geçemediği için ülke ekonomisi hala büyümeye devam etmektedir. Hükümetin Çin’li bankaların daha fazla rezerv ayırıp borçlanmalara ayırdıkları miktarı azaltmaları yönünde aldığı karar da ülke ekonomisinin yavaşlamasını henüz sağlayamamıştır. Etkisini göstermeyen diğer önlemler ise spekülasyonun önlenmesi için emlak satış vergilerinin artırılması, sektörde yabancıya sınırlama getirilmesi ve villa inşaatları gibi bazı projelerin tamamen yasaklanmasıdır. (5)
- Çin’in ileri gelen ekonomistleri, Çin’in %10’u aşan ekonomik büyüme hızını kesebilmek için, ülke ekonomisinin banka kredilerinde daha sıkı bir politika ve özellikle inşaat sektöründe yatırım kısıtlamaları uygulanması gerektiğini savunmuştur. Çin’li ekonomistler, özellikle yasadışı arazi kullanımının yeni inşaat yatırımlarını tetikleyip ülke ekonomisini iyice ısıttığını savunmaktadır.

**Çin ekonomisinin
ikinci çeyreğinde
%11.3 büyüme:
yeni önlemler**

2010’a kadar %10’dan fazla büyümesi beklenen Çin inşaat sektörü, önlem alınmazsa dünyanın önde gelen inşaat pazarlarını da geçecektir. Morgan Stanley’e göre inşaat sektöründe her yıl %20 oranında büyüme yaşanmakta ve iki yıl içinde emlak sektöründe devasa bir arz fazlasıyla karşı karşıya kalılabilecektir. İnşaat sektörü 2006’nın ilk yarısında %22’lik bir büyüme yaşamıştır. 2006 yılının ilk yarısında, emlak ve inşaat sektörüne yabancı yatırım %28 oranında artmıştır. Çin Hükümeti, emlak sektörüne giren yabancı spekülasyon yatırımları engellemek için ise bazı kısıtlamalara gideceğini açıklamıştır. 100 Çin’li ekonomist tarafından ortaya atılan bu görüş, Çin Merkezi Planlama Komitesi tarafından da benimsenmiştir. (6)

Uzmanların, Çin’in aşırı ısınan ekonomisini önlenmesi için önerdiği bir diğer alternatif, para birimi yuanın değerlendirilmesidir. Çin Merkez Bankası’ndan (ÇMB) bir yetkili, Çin’in aşırı ısınan ekonomisini soğutmak için daha önce alınan önlemlerin başarısız olması halinde para politikasını daha da sıkılaştıracağını söylemiştir. (7)

Bununla birlikte Çin, kredi ve para arzı büyümesinin hafif de olsa yavaşladığını açıklamıştır. Ancak, ekonomi genelindeki güçlü büyüme kredi sıkıştırmasının devam edeceği beklentisini yaratmaktadır. Çin’li ekonomi planlama uzmanları, kredilerdeki hızlı artışın hala alarm verdiğini ve bu kredilerle yapılan yatırımların kâra dönüşmemesi durumunda mâli sorunların baş gösterebileceği uyarısında bulunmuştur.

Haziran ayında yuan cinsinden kredilerin toplam değeri 45 milyar dolara

ulaşırken, yılın ilk yarısında da 267.5 milyar dolara ulaşmıştır. Hükümet, tüm yıl için verilecek yeni kredi miktarı hedefini 312.5 milyar dolar olarak belirlemiştir. Yılın ilk yarısında bu hedefin %85.6'sına ulaşılmıştır. Yıl sonunda ise, bu değerin 375 milyar dolara ulaşması beklenmektedir. (8)

- ÇMB, ikinci çeyrek döneme ilişkin para politikası raporunu 13 Ağustos 2006'da yayınlanmıştır. Raporda, 2006'nın ikinci yarısıyla ilgili olarak istikrar ve hızlı ekonomik büyüme beklentisi vurgulanırken, aşırı ısınmanın risklerine dikkat çekilmiştir. ÇMB, kredilerin kontrolü yolu ile ekonomide aşırı ısınmanın önlenmesine yönelik çalışmalarını sürdüreceğini belirtmiştir. ÇMB, uluslararası ödemelerdeki dengesizliğin giderilmesi konusunda da döviz kuru politikasını bir enstrüman olarak kullanmayı hedeflemektedir. İç pazarda tüketim ve ithalatın artırılması ile yabancı yatırıma ilişkin hedeflenen düzenlemelerin gerçekleştirilmesi ile ilgili çalışmaları da devam edecektir.

Para arzı ve kredilendirmedeki aşırı artışın önünü kesmek için, sağlıklı para politikasını sürdüreceğini vurgulamıştır. Para arzı ve kredilendirmedeki aşırı artışı engellemek için, finans kuruluşlarının kredi faiz oranı ve zorunlu ihtiyat akçesi oranını yükselttiklerine, finans kuruluşlarından aşırı yatırım yapılan sektörlere yönelik kredilere ciddi kısıtlamalar getirmelerini ve emlak kredilerine yönelik yönetimi güçlendirmelerini istediklerine işaret edilmiştir. Çin'in ekonomik işleyişine istikrarlı bir para ve finans ortamı yaratmak için, tüketimi genişletme, mevduat oranlarını indirme, ithalatı artırma ve hükümet dışı yatırımları teşvik etmek gibi yollarla, uluslararası ödemeler dengesini sağlayarak, para arzı ve kredilendirmenin ölçülü artışının sağlanacağı da ifade edilmiştir. (9)

Raporda ayrıca, Çin'in, Çin parası Renminbi (RMB) kurunun esnekliğini aşamalı olarak artırarak, kurun rasyonel ve dengeli seviyede korunmasını sağlayacağı belirtilmiştir. Çin'in, döviz piyasasını daha da geliştirerek, dövize yönelik yönetimi iyileştireceği ve RMB kurunun oluşum mekanizmasını olgunlaştıracığı bildirilmiştir. (10)

- JP Morgan'ın raporuna göre ise, ABD Merkez Bankası, FED'in, faiz artırımlarına ara verme kararı ÇMB'yi bundan sonra zor durumda bırakabileceği yönündedir. Yuanın zayıflığının devam etmesiyle iki ülke arasında ABD aleyhine olan ticaret açığının daha da büyüyeceği, spekülasyon sermaye akışlarının hız kazanacağı, bu durumun ise para piyasalarına daha gevşek bir görünüm kazandıracağı belirtilmiştir. ÇMB'nın açık pazar operasyonlarını yoğunlaştırdığına dikkat çekilen raporda, bu amaçla sterilizasyonun artırıldığı ve diğer önlemlerin de alındığı ifade edilmiştir.

Rapor ayrıca, akışkanlıktaki yoğunlaşmanın faiz oranlarını yükselten bir etki yarattığını, FED'in faiz artırımlarına ara verme kararı ile birlikte Çin'deki faiz artışı potansiyelinin uzun vadeli yuan pozisyonlarında

**Çin Merkez Bankası
(ÇMB), 2006 yılı
ikinci çeyrek
döneme ilişkin para
politikası raporu**

**JP Morgan: FED'in,
faiz artırımlarına ara
verme kararı Çin'in
ekonomik istikrar
kazanma çabalarını
zorlayabilir.**

maliyetin düşmesine yol açacağını ve bu para birimini daha cazip hale getireceğini belirtmiştir. Raporda 2005 sonundaki geçici ılımlı dönemin son aylarda sıcak para akışının hız kazanması ile birlikte yerini canlanmaya bıraktığı da ifade edilmiştir. FED'in faiz artırımına ara vermesi, Çin'de para piyasalarının gevşemesine ve para politikalarının akışkanlığı kontrol etme yeteneklerinin azalmasına yol açabilmektedir. Bu da, hükümetin ekonomik büyümeyi kontrol ederek istikrar kazandırma hedeflerine darbe vurabilecektir. (11)

- Çin Devlet Kalkınma ve Reform Komitesi tarafından açıklanan bildiriye, 2007-2009 yıllarında, Çin'in Dünya Bankası'ndan alacağı yıllık kredi miktarının yaklaşık 1-1.5 milyar dolar olacağı ve üç yıl alacağı toplam kredi miktarının 3-4.5 milyar dolara ulaşacağı belirtilmiştir. Önümüzdeki üç yıl içinde, esas olarak Çin'in ortabatı ve kuzeydoğu bölgelerine verilecek Dünya Bankası kredilerinin, öncelikli olarak altyapı tesislerinin inşası, tarım, ulaşım, kentlerin yapılanması ve çevre koruma gibi alanlarda kullanılacağı, enerji tasarrufu ve meslekî eğitimi geliştirme alanlarında da destek verileceği belirtilmiştir. (12)

1. Yatırım ve Sermaye Hareketleri

- 9 Ağustos 2006 tarihinde yayınlanan Çin Ticaret Bakanlığı'nın bir makalesinde, Çin'in yabancı işadamlarına daha elverişli yatırım koşulları sağlayarak, yabancı yatırımları değerlendirme kalitesini ve seviyesini sürekli yükselteceği belirtilmiştir. Makalede, Çin'in yabancı yatırımları çekme alanında dünyanın dikkatini çeken başarılar kazandığı ve Çin'in fiilen değerlendirdiği yabancı sermaye miktarının 2006 yılının haziran ayı sonuna kadar 650 milyar 800 milyon dolara ulaştığı ifade edilmiştir. Yazıda, Çin'in önümüzdeki yılda hizmet seviyesini yükselterek, yabancı sermayeli işletmeler ve işadamlarının yasal haklarını koruyacağı; çeşitli patent ve telif ihlali olaylarıyla mücadele etmeye devam edeceği; yabancı yatırımların yüksek ve yeni teknolojik sektörler, ileri imalat sektörü, modern hizmet sektörü, modern tarım ve çevre koruma sektörlerine yönelmesi ve çokuluslu şirketlerin Çin'de bölgesel merkez, araştırma merkezi, alım merkezi ve eğitim merkezini kurmasını teşvik edeceği belirtilmiştir. (13)

**Çin Ticaret
Bakanlığı'ndan,
yabancı yatırımcıların
yerel firmaları satın
almaları üzerindeki
yetkilerini gözden
geçiren düzenlemeler**

- Çin Ticaret Bakanlığı, yabancı yatırımcıların yerel firmaları satın almaları üzerindeki yetkilerini gözden geçiren düzenlemeler getirmiştir. Buna göre, yabancı yatırımcılar yerli firmaları satın alırken Çin kanunları ve politikalarına uymak zorunda kalacaktır. 8 Eylül 2006 tarihinde yürürlüğe girecek olan bu düzenlemeye göre, satın almaların pazardaki rekabet kurallarını etkilememesi veya devlet mallarının kaybına neden olmaması gerekmektedir. Yabancı yatırımcılar, sanayi gelişimi, toprak ve çevre koruma ile ilgili yerel politikaları takip etmek durumunda kalacaktır. Yeni düzenlemeye göre, yabancıların faaliyet göstermesinin izin verilmediği sektörlerde yabancı sermayenin yerel firmaları satın alması yasaklanacaktır. Aynı şekilde, yabancı sermaye faaliyetine tamamen açık olmayan sektörlerde yabancılar yerel firmaları tamamen satın alamayacaktır.

(14)

- Çin Ulusal Gelişim ve Reform Komisyonu, Çin Hükümeti'nin bankacılık, sigorta, tahvil, telekom, ticaret, lojistik ve seyahat sektörlerini yabancı firmalara daha fazla açma çalışmalarını sürdürdüğünü belirtmiştir. Komisyonun yakın zamanda açıklanan 2006-2010 yıllarını kapsayan 11. Beş Yıllık Kalkınma Programı'na göre, Çin bu dönemde yabancı fonları aktif bir biçimde kullanmayı sürdürecektir, ancak bunu yaparken ulusal güvenliğin korunduğundan da emin olacaktır. Yabancı firmalar elektronik bilgi, petro-kimya, kimya ve otomobil gibi sektörlerde yatırım yapmaya özendirilmeye devam edecektir. (15)
- Şangay'daki yabancı işadamlarının yatırım ortamıyla ilgili olarak 'Beyaz Kitap' hazırlanmıştır. Kitap'ta, Şangay'daki yabancı işadamlarının genel yatırım ortamı ayrıntılı olarak anlatılırken, telif ve patent hakları, kentin bilim ve eğitimle kalkınması, uluslararası finans merkezi, Shanghai'da düzenlenecek Dünya Fuarı ve ticaret maliyeti dahil yabancı işadamlarını yakından ilgilendiren konular çerçevesinde Şangay'ın mevcut durumu hakkında bilgi verilmiştir.

2005 yılına kadar, Şangay'da onaylanan yabancı sermayeli projelerin sayısı 40 bini geçmiştir. Fiilen kullanılan yabancı yatırım miktarı ise 59 milyar 700 milyon dolardır. (16)

- Çin'in varlıklar açısından en büyük bankası Çin Sanayi ve Ticaret Bankası (ICBC), Şangay ve Hong Kong borsalarında halka açılacaktır. ICBC, sermayesinin %12'sini Hong Kong, %6'sını ise Şangay Borsası'nda satacaktır. ICBC'nin halka arzından 21 milyar dolar gelir elde etmesi beklenmektedir. Bu, dünyada bugüne kadar yapılan en büyük halka arz olacaktır. Halka arzın ardından bankanın değeri 116 milyar dolar olarak hesaplanmaktadır. Böylelikle, ICBC, Amerikan JP Morgan Chase'in ardından dünyanın en büyük altıncı kreditorü konumuna gelecektir. Dünya Gazetesi, 19 Temmuz 2006, Dış Haberler Halka arz konusunda ICBC'ye Credit Suisse, Deutsche Bank, Merrill Lynch ve China International Capital'in oluşturduğu konsorsiyum danışmanlık yapacaktır.

Çin Hükümeti, ICBC'ye, 2005 yılında, 15 milyar dolarlık sermaye girişi sağlamıştır. ICBC'nin %9'luk hissesini Goldman Sachs, Allianz ve American Express ortaklığının satın almasıyla bankanın sermaye yeterlilik oranı %9.89'a yükselmiştir. Çin'in büyük bankalarından Bank of China'da Mayıs ayı sonunda Hong Kong borsasında 11.2 milyar dolarlık bir halka arz gerçekleştirmiştir. Banka, Temmuz ayında da Şangay'da işleme açtığı hisselerinden 2.5 milyar dolar gelir elde etmiştir.

Bir diğer yandan, Çin Menkul Kıymetler Denetleme Komisyonu, halka arzları dizginlemek için kısa bir süre önce bazı kriterler getirmiştir. Bunlar arasında halka arz için başvuracak şirketlerin en az 3 yıl boyunca kar etmiş olmaları, yine aynı dönemde müşterek net kârın en az 3.7

**Çin Sanayi ve
Ticaret Bankası'nın
(ICBC) halka arzı**

milyon dolar olması, ve toplam gelirlerin ise en az 37 milyon doları bulması gerekmektedir. (17)

- Çin Sigorta Yönetim ve Denetim Komitesi tarafından kısa süre önce "Yabancı Sigorta Kuruluşların Çin'deki Temsilciliklerini Yönetim Yönetmeliği" kabul edilmiştir. Buna göre, yabancı sigorta kuruluşları, 1 Ağustos 2006 tarihinden itibaren Çin'de temsilcilik açabilecekler. Yönetmelik uyarınca, Çin'de temsilcilik açmak için başvuran yabancı sigorta kuruluşlarının, işleyiş durumlarının sorunsuz olması; sigortacılık alanında en az 20 yıllık tecrübeye sahip olmaları ve başvuru tarihinden önceki üç yıl içinde herhangi bir yasa ihlali gerçekleştirilmemiş olmaları gerekmektedir. Bugün itibarıyla, 41 yabancı sigorta kuruluşunun Çin pazarına girişine onay verilmiştir. Yabancı şirketler, geçen yıl Çin sigorta pazarının %6.7'lik payını elde etmiştir. (18)

B. Dış Ticaret

- Çin Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan son verilere göre, 2006 yılının ilk yarısında, Çin'in ticaret fazlası 61 milyar 500 milyon dolara ulaşarak, geçen yılın aynı dönemine göre %55 artmıştır. Çin'in ticaret fazlasının devamlı artmasına yol açan çeşitli nedenlerin bulunduğu belirtilerek, Çin'de reform ve dışa açılma politikasının uygulanmasından bu yana, yurtdışındaki imalat sektörünün büyük ölçüde Çin'e transfer edildiğine, böylece ticaret fazlasının da aynı zamanda Çin'e taşındığına işaret edilmiştir. Çin'de yatırım yapan yabancı sermayeli işletmelerin, makine donanımları ve yarı işlenmiş ürünleri ithal ederek, bu ürünleri işlettikten sonra Avrupa, ABD ve diğer ülkelere ihraç etmelerinin de ticaret fazlasına yol açan nedenlerden biri olduğu belirtilmiştir. Şu an Çin'in ticaret fazlasının, ticaret hacminin yalnızca yüzde 7.7'sini oluşturduğu, bunun yüzde 10 oranındaki uluslararası standardın altında kaldığını da vurgulanmıştır. (19)

Bununla birlikte, Çin'in ticaret fazlası, haziran ayındaki 14.5 milyar dolarlık zirvenin üstüne çıkarak temmuz ayında 14.61 milyar dolarla rekor seviyeye ulaşmıştır. İhracat, 2005 yılının aynı ayına göre %22.6 artarak temmuzda 80.34 milyar dolara ulaşırken, ithalat %19.7 artarak 65.72 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Çin'in 12 aylık toplam ticaret fazlası, haziran ayındaki 122.6 milyar doları geçerek 126.8 milyar dolara yükselecektir. Devlet Enformasyon Merkezi, 2005 takvim yılında 102 milyar dolarla üçe katlanan ticaret fazlasının bu yıl 146 milyar dolara yükselmesinin muhtemel olduğunu belirtmiştir. Çin'in ihracatının 2006'nın toplamında %24, ithalatının ise %21 büyümesi beklenmektedir. (20)

- 2006 yılının ilk yarısında, Çin'in ihracat malları arasında, elektrik ve makine ürünlerinde en büyük artış kaydedilirken, ham petrol ve işlenmiş petrol ihracatlarında ise düşüş yaşanmıştır. Çin Gümrük İdaresinin son verilerine göre, Ocak-Temmuz 2006 döneminde, Çin ile başlıca ticari partnerleri arasındaki dış ticaret hacmi artış trendini

Yabancı sigorta kuruluşlarına temsilcilik açma hakkı

Çin'in ticaret fazlası, temmuz ayında 14.61 milyar dolarla rekor seviyeye ulaşmıştır.

**Çin’de tekstil,
demir ve çelik
ürünlerinde vergi
indirimi**

**Çin-ASEAN
Serbest Ticaret Alanı**

sürdürmüştür. Buna göre, sırasıyla, AB, ABD, Japonya ve ASEAN, Çin’in en büyük dört ticari partneridir. Guangdong, Jiangsu ve Shanghai Çin’in en çok dış ticaret yapan eyaletleri arasında ilk üç sırayı paylaşmıştır. İstatistiklere göre, yılın ilk altı ayında, AB 143.5 milyar dolarlık ticaret hacmi ve %21.1’lik bir artış ile Çin’in bir numaralı ticari partneri olmayı sürdürürken; ABD 142.16 milyar dolarlık ticaret hacmi ve %24.2’lik bir artış ile ikinci; Japonya 112.94 milyar dolarlık hacim ve %11’lik bir artış ile üçüncü; ASEAN ise %21.8’lik bir artış ve 86.11 milyar dolarlık hacimle dördüncü sırayı almıştır. (21)

- Ekonomisindeki aşırı ısınmayı soğutmak için çareler arayan Çin, yeniden bir dış ticaret fazlası vermemek için önümüzdeki üç ay içinde tekstil, demir ve çelik ürünlerindeki vergi indirimlerinde kesintiye gitmeyi planlamaktadır. Bu ürünlerdeki vergi indirimlerini %2 oranında kesmeyi düşünen Çin, kararı eylül ya da kasım ayında uygulamayı öngörmektedir. Ancak, başta çelik sektörü temsilcileri olmak üzere Çin’li üreticilerin vergi indirimlerinde kesinti kararına tepki vermesi beklenmektedir. Çin’li çelik sektörü temsilcileri, ülkenin çelikte halen arz fazlası olduğunu ve bunu ihraç etmesi gerektiğini savunmaktadır. (22)

Çin Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanan istatistiklere göre, Çin, 2006 yılının ilk yarısında 5461 teknoloji ithali sözleşmesi imzalamıştır. Bu sözleşmelerin hacmi, geçen yılın aynı süresine oranla %62’den fazla artarak, 13.2 milyar dolara ulaşmıştır. Avrupa Birliği (AB), bu yılın ilk yarısında Çin’in en çok teknoloji ithal ettiği bölge olmuştur. AB’yi, Japonya ve ABD takip etmiştir. (23)

1. Bölgesel İlişkiler

Çin Ticaret Bakanı Bo Xilai, Çin ve ASEAN arasındaki Serbest Ticaret Alanı’nın kuruluşu kapsamındaki gümrük indirimi çalışmalarına hız verileceğini, Çin’in 2010 yılına kadar ASEAN ülkelerinden ithal edilen ürünlerin %93’üne sıfır “0” gümrük uygulayacağını, ASEAN tarafından da benzer adımlar atılacağını belirtmiştir. Çin ve ASEAN’a üye 10 ülkenin liderleri arasında imzalanan "Mal Ticareti Anlaşması" uyarınca tarafların, geçen yılın 20 Temmuz günü kapsamlı gümrük indirimi sürecini başlattıkları, ticareti yapılan malların büyük çoğunluğuna uygulanan gümrük vergilerini 2010 yılına kadar kaldıracakları, böylece Çin-ASEAN Serbest Ticaret Alanı’nın temel olarak kurulacağı belirtilmiştir. Çin-ASEAN Serbest Ticaret Alanı kapsamında gümrük indiriminin başlatıldığı son bir yıl içinde iki taraf arasındaki ticaret hacminin %20 oranında arttığı ifade edilmiştir. (24)

2. İkili İlişkiler

- Çin ile Yeni Zelanda arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalanmasına dair yürütülen görüşmelerin sekizinci turu temmuz ayı sonunda Pekin’de yapılmıştır. Yeni Zelanda Çin’in STA imzalamak için görüşmelere başladığı ilk gelişmiş ülke olması açısından önem taşımaktadır. İki taraf müzakereleri önümüzdeki bir iki sene içinde bir anlaşmayla sonuçlandırmaya karar vermiştir. Görüşmelerin

**Çin-Hindistan
arasındaki sınır
ticareti,
İpek Yolu**

dokuzuncu turu bu yılın ekim ayında Yeni Zelanda'da yapılacaktır. (25)

- Çin'in Tibet Özerk Bölgesi'ni Hindistan'ın Sikkim bölgesine bağlayan Nathu La Geçidi, 40 yıl kapalı kaldıktan sonra, 6 Temmuz 2006 tarihinde yeniden açılmıştır. Tibet Özerk Bölgesi'nin Hindistan'la komşu olduğu sınır bölgesinde yer alan Nathu La Geçidi, eskiden "İpek Yolu"nun güney hattındaki ana merkez ve Çin ile Hindistan arasındaki ticaretin başlıca karayolu konumundadır. Bu geçitte gerçekleştirilen ticaret hacmi 20. yüzyılın başında Çin-Hindistan sınır ticareti hacminin yüzde 80'ini oluşturmuştur. Ancak geçit 1962 yılında Çin-Hindistan sınır çatışmalarının meydana gelmesinden sonra tel örgüyle kapatılmıştır. (26)
- Çin gümrük istatistikleri, Çin ve Kazakistan arasındaki ticaret hacminin 2006 yılının ilk yarısında 3 milyar 700 milyon doları aşarak, geçen yılın aynı süresine oranla %30 arttığını göstermiştir. Çin'in temmuz ayından itibaren petrol boru hattıyla Kazakistan'dan ham petrol ithal etmeye başlamasıyla, iki ülke arasındaki ticaret hacminin, yılın ikinci yarısında hızlı artışı sürdürmesi beklenmektedir. (27)

C. Sektörel

1. Enerji

- Çin'in en büyük petrol şirketlerinden CNOOC, ABD'de gerçekleştirmek istediği 18.5 milyar dolarlık yatırım girişiminin başarısız olması üzerine Afrika'ya yönelmiştir. Nisan ayında Nijerya'ya 2.7 milyar dolarlık yatırım yapan ve 229 petrol sözleşmesi imzalayan CNOOC, yatırımlarını Gine, Madagaskar ve Angola'da sürdürmek niyetinde olduğunu açıklamıştır. Ancak, bölgedeki istikrarsızlık zaman zaman arzda kesintiye yol açmakta ve bu da ham petrol fiyatlarının yükselmesine neden olmaktadır.

Bu sebeple de Çin Hükümeti, aralarında dünyanın petrol rezervlerinin yaklaşık %10'una denk gelen petrol yataklarına sahip Angola'ya mali destek sağlamaktadır. Angola, Çin'in en büyük ham petrol tedarikçisi haline gelmiştir. (28)

- Çin-Kazakistan petrol boru hattıyla taşınan ilk grup ithal ham petrolü 29 Temmuz 2006 tarihinde Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi'nin Maytağ bölgesindeki ham petrol deposuna ulaşmıştır. Böylelikle, Çin'deki ilk sınır ötesi ham petrol boru hattının ticari hizmete girmiştir. 1200 kilometre uzunluğundaki Çin-Kazakistan ham petrol boru hattının yıllık petrol taşıma kapasitesi 10 milyon ton olarak tasarlanmıştır. (29)

- Çin Petrol ve Doğal Gaz Şirketler Grubu'nun sahip olduğu Petrol Kazakistan Şirketi, %33'lük hissesini, Kazakistan Devlet Petrol Şirketi'ne devretmiştir. Çin Petrol ve Doğal Gaz Şirketler Grubu, geçen ekim ayında 41 milyar 800 milyon dolarla Petrol Kazakistan'ı satın alarak Çinli şirketlerin yurtdışındaki en büyük alımını

**Çin'in Afrika
bölgesindeki enerji
yatırımları**

Çin-Kazakistan işbirliği

gerçekleştirmiştir. (30)

Çin-Rus işbirliği

➤ Çin Dışişleri Bakan Yardımcısı Li Hui, enerji işbirliğinin Çin ve Rusya arasındaki stratejik işbirliği ve ortaklık ilişkilerinin önemli bir parçasını oluşturduğunu belirterek, bunun iki ülkenin ortak çıkarlarına uygun olduğunu, ortak gelişmenin hızlandırılmasına yardımcı olacağını ve iki ülkenin halklarına yarar sağlayacağını belirtti. Li Hui, Rusya'yı Çin'e bağlayacak petrol boru hattının inşa edilmesinin iki ülke liderleri arasında varılan bir anlaşma olduğuna işaret etti. Li Hui, boru hattının Kasım 2008'de hizmete girmesi ve yılda 30 milyon ton petrol taşımalarının planlandığını belirterek, Rusya'nın bu yıldan itibaren Çin'e demiryoluyla her yıl en az 15 milyon ton ham petrol göndermesinin de kararlaştırıldığını açıkladı. Çin geçen sene de Rusya'dan 12.78 milyon ton ham petrol ithal etmişti. Bu rakam Çin'in toplam ithalatının %10.1'ini oluşturuyor. Tüm bu gelişmeler Çin'in 2020 yılı itibarı ile Rusya'da 12 milyar dolarlık yatırım yapma amacına ulaşacağını gösteriyor. Çin temmuz sonu itibarı ile Rusya'da 700 projeye 1.34 milyar dolarlık yatırım yaptı. Rusya'da Çin'de 1912 firma kurarak 1.52 milyar dolarlık kontrat ve 570 milyon dolarlık yatırım gerçekleştirdi. Çin Rusya'nın DTÖ'ye üyelik başvurusunu desteklemeye devam ediyor ve bunun Rusya'nın Çin ile olan ilişkilerinde daha olumlu şartlar yaratacağına inandığını belirtiyor. (31)

➤ Rusya'nın Çin'e yılda toplam 68 milyar metreküp doğal gaz taşıyabilecek iki boru hattı inşa edeceği, bu boruların en erken 2011 yılında hizmete gireceği bildirildi. Yapılan açıklamada, boru hatlarının Rusya Gaz Sanayii Anonim Şirketi tarafından inşa edileceği kaydedildi. (32)

➤ Çin Başbakanı Wen Jiabao ve Avustralya Başbakanı John Howard, Çin ve Avustralya arasındaki ilk doğal gaz işbirliği projesinin üretime geçmesi için 28 Haziran 2006 tarihinde Çin'in güneyindeki Shenzhen şehrinde düzenlenen törene katıldı. İki taraf arasında imzalanan sözleşme uyarınca Avustralya, 2006 yılını izleyen 25 yıl içinde Shenzhen'de kurulan tesise her yıl 3 milyon 300 bin ton sıvılaştırılmış doğal gaz sağlayacaktır. Bu sözleşme, aynı zamanda Avustralya'nın bugüne kadar imzaladığı en büyük hacimli ihracat sözleşmesi olmuştur. (33)

Çin'in ilk stratejik petrol depolama tesisi

➤ Çin'in ilk stratejik petrol depolama tesisi ağustos ayında bitirilerek, ekim ayı içerisinde faaliyete geçirilecektir. Çin'in doğusundaki Zheijang Eyaleti'nin Zhenhai şehrindeki, depolama tesisinde 52 adet depolama tankı bulunuyor. Çin'in Zhenhai'de Ekim ayında açılacak söz konusu tesisin yanı sıra, yine Zheijang Eyaletinde Daishan'da, Shandong Eyaleti'nin Huangdao şehrinde ve kuzeydoğudaki Liaoning Eyaletinin Dalian şehrinde üç depolama tesisi daha kuruluyor. (34)

➤ Çin'in doğusundaki Zheijang eyaletinin Sanmen ilçesinde kurulacak nükleer elektrik santrali için kısa süre önce uluslararası ihale açıldı.

Amerika Birleşik Devletleri, Fransa ve Rusya'dan üç nükleer elektrik tesisatı şirketi, Çin tarafına ihale mektubu sundu. Toplam 25 milyar yuana mal olacak santralin inşaatına 2007 yılında başlanması öngörülüyor. (35)

2. İnşaat

Çin’li konut ve altyapı inşaat şirketleri, 2003 yılında ülke dışındaki ihalelerde 4.5 milyar euro’luk ciro gerçekleştirmiştir. Çin’li inşaat ve altyapı şirketlerinin yılda %15-20 oranında büyümüştür. Uzmanlar, bu alanda Çin’in üçlü bir strateji izlediğini belirtmiştir. Çin, öncelikle coğrafi yakınlığı bir koz olarak kullanmaktadır. Konut ve altyapı inşaatlarının en yoğun olduğu kıta olan Asya’da doğal olarak rahatça varlık gösterebilmektedir. İkinci olarak Çin, ASEAN’a ve 2015 yılında gerçekleşecek olan Gümrük Birliği’ne (GB) ve bu çerçevede elde edecekleri imkan ve avantajlara güvenmektedir. Üçüncü olarak, siyasal açıdan kendilerine yakın ülkeleri değerlendirerek yeni pazarlara açılmaktadır. (36)

3. Perakende

Çin’de gelir düzeyinin artması tüketime yansımıştır. Perakende şirketlerinin satışları temmuz ayında %13.7 oranında artarak 75 milyar dolara ulaşmıştır. Bu artışta, yönetimin asgari ücreti ve sosyal yardım ödemelerinin arttırmasının etkili olduğu belirtilmektedir. Perakende satışlarında haziran ayındaki artış oranı %13.9 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu durumda, ihracat ve yatırım temelleri üzerinde güç kazanan Çin ekonomisinin tüketimden de destek alarak daha iyi bir denge sağlaması beklenmektedir. Bu durumun yatırımların da kontrolüne yardımcı olacağı belirtilmiştir. (37)

4. Lojistik

➤ Çin Demiryolları Bakanlığı, önümüzdeki beş yıl içinde demiryollarının inşaatıyla ilgili yatırım ve finansman alanında yapılacak reformları açıklamıştır. Reform planında, ortak yatırım projelerinin genişletilmesi, demiryolu işletmelerinin borsalarda işlem görmesi sürecinin etkin şekilde hızlandırılması, demiryolu inşasıyla ilgili bono satışlarının artırılması, demiryolu sektörüne yönelik yatırım fonunun oluşturulması konusunda araştırma yapılması, yabancı sermaye kullanımının yükseltilmesi, tesisatlar hakkında kiralama usulünün uygulanması yönünde araştırma yapılması ve banka kredilerinin uygun kullanılmasına ağırlık verilecektir. Çin’de önümüzdeki beş yıl içinde 17 bin kilometre yeni demiryolu hattı inşası için 1.25 trilyon yuan (yaklaşık 156 milyar dolar) yatırım yapılacaktır. (38)

➤ Çin limanlarının kargo yükleme ve boşaltma kapasitesi 49 milyar 100 milyon tona ulaşırken, konteyner yükleme ve boşaltma kapasitesi de 75 milyon 800 bin standart konteyneri bulmuştur. Bu bağlamda Çin, üst üste üçüncü yılda da dünyanın ilk sırasında yer almıştır. Çin, çeşitli çevrelerin liman tesislerinin inşası ve işleyişine yatırım yapmasını, Çin-yabancı ortak sermayeli, Çin-yabancı işbirliğiyle kurulan ve yabancı sermayeli işletmelerin liman tesisleri inşa etmesi ve işlemlerini teşvik etmektedir. (39)

**Çin’de inşaat,
perakende
sektörlerinde yüzde
artış oranları ve
öngörüler**

**Demiryollarının
inşaatıyla ilgili yatırım
ve finansman alanında
yapılacak reformlar**

**Çin, limanlarının kargo
yükleme ve boşaltma
kapasitesinde üçüncü
kez birinci**

- Çin Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nden edinilen bilgilere göre, 2006 yılının haziran ayı itibariyle Çin'in sivil havayollarının taşımacılık hacminin (havayoluyla taşınan yolcu, kargo ve postanın genel hacmi) 13 milyar 800 milyon ton-kilometreye yaklaşarak, geçen yılın aynı dönemine göre % 16 arttığı belirtilmiştir. Çin havayolları taşımacılık hacmi, 2005 yılında Almanya'yı geride bırakarak ABD'nin ardından dünya ikincisi olmuştur. (40)

5. Otomotiv

- Sektördeki yapısal ayarlama ve piyasadaki talep artışı gibi nedenlerden dolayı, 2005 yılında durgunluğa giren Çin otomotiv sektörünün yeniden yükselişe geçtiğine işaret edilmektedir. Çin Otomotiv Sanayisi Derneği tarafından 7 Temmuz'da açıklanan istatistiklere göre, Çin'in otomobil üretimi ve satışı 2006 yılının ilk yarısında 3 milyon 50 bini geçerek, geçen yılın aynı dönemine göre yaklaşık yüzde 30 artmıştır. Özellikle hızla artan binek araba üretimi, satışı geçen yılın aynı dönemine oranla yaklaşık yüzde 50 artış göstermiştir. (41)
- Çin Makine Sanayii Birliği Başkanı Zhang Xiaoyu, Çin'in otomobil üretiminin yıl sonunda da 7 milyona ulaşmasının beklendiğini belirtmiştir. Zhang, Çin'in otomotiv sektörünün toplam kârının bu yılın ilk yarısında yüzde 70 oranında arttığını, yıllık kârının da 60 milyar yuana ulaşmasının beklendiğini söylemiştir. Çin'in 2010 yılına gelindiğinde yıllık 10 milyonluk otomobil üretimiyle dünyanın en büyük üç otomobil üreticisinden biri haline geleceği tahmin edilmektedir. (42)

Ancak uzmanlar, Çin'in otomobil sektörünün hızlı gelişmesine rağmen, araştırma-geliştirme gücünün zayıf, işletme boyutunun küçük, ürünlerin esas olarak yurtiçi piyasaya yönelik olması nedeniyle bulunarak uluslararası rekabet gücünün zayıf olması gibi, gelişmeyi kısıtlayan unsurların mevcut olduğuna işaret etmektedir. (43)

- Çin, ülkenin otomobil ve otomobil yedek parça ihracatını standart hale getirmek için sekiz otomobil ihracat üssü kurmayı planlamaktadır. Bu üsler, Changchun, Shanghai, Tianjin, Wuhan, Chongqing, Xiamen, Wuhu ve Taizhou'da bulunmaktadır. Ayrıca, aralarında AFW-Volkswagon ve Chery'nin de bulunduğu, otomobil ve yedek parça üretiminde uzmanlaşan 160 firma "İhracata Yönelik Otomobil Üreticileri" olarak belirlenmiştir. Çin otomobilleri daha çok Ortadoğu, Latin Amerika, Rusya gibi gelişmekte olan pazarlara satılmaktadır.
- Çin'in otomobil ve yedek parça ihracat geliri 2005 yılında 10.9 milyar dolara ulaşmıştır. Bu, 2004'e göre %34'lük bir artışı işaret etmektedir. İstatistiklere göre, araba ihracatı da 2005 yılında ilk defa ithalatı 11.000 adet ile geçmeyi başarmıştır. (44)

**Çin Otomotiv Sanayisi
Derneği:
Çin, 2010 yılında yıllık
10 milyonluk otomobil
üretimiyle dünyanın en
büyük üç otomobil
üreticisi olacak.**

Bununla birlikte, Çin'de ithal otomobil ve yedek parçalarına uygulanan gümrük tarifeleri, 1 Temmuz 2006 tarihi itibarıyla bir kez daha indirilmiştir. Çin, Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) üyeliğiyle birlikte verdiği taahhüt kapsamında, otomobil ve yedek parçalarına yönelik gümrük tarifelerini indirmiştir.

Çin, DTÖ'ye üyeliğinden bu yana geçen beş yıl içinde ithal otomobillere uygulanan gümrük tarifelerini toplam altı kez indirmiştir. Buna göre, ithal binek otomobillerine uygulanan gümrük vergisi %25'e, otomobil yedek parçalarına yönelik gümrük vergisi de %10'a indirilmiştir. (45)

6. Turizm

Turizmden elde ettiği gelirden en büyük artışı yaşayan ülke Çin'dir. Çin Hükümeti'nin 1997 yılında yurtdışı seyahatlere uyguladığı sınırlamaları kaldırmasından itibaren turizm sektörü hızla gelişmiştir. 2005 yılında 31 milyondan fazla Çin'li ülke dışına seyahat etmiştir. Dünya Turizm Örgütü, bu rakamın 2010 yılına kadar 50 milyona çıkacağını öngörmektedir.

2003 yılında turizmden 17.4 milyar dolar kazanan Çin, bu rakamı %47.9 artırarak 2004'te 25.7 milyar dolara çıkarmıştır. Aynı dönemde Türkiye Turizm gelirlerini %14.3, ABD %15.7, İspanya ve İtalya %3.8, Fransa ise %1.5 arttırmıştır. (46)

Çin'liler, seyahatlerinde genellikle Rusya, Vietnam, Laos gibi yakın ülkeleri tercih etmektedir. Çin'liler yurtdışı seyahatlerinde sıklıkla lüks ürün alışverişlerine odaklanmaktadır. Merrill Lynch Uluslararası Bankası'nın verilerine göre, Çin'liler lüks tüketim sektörünün yıllık 97 milyar euro'luk gelirinin %11'ini karşılamaktadır. (47)

7. Gayrimenkul

Çin'de yabancıların gayrimenkul edinmelerine yeni kısıtlamalar getirilmiştir. Taşınmazlara yapılan yabancı yatırımları frenlemek ve ekonominin büyümesini yavaşlatmak için alınan kararlarla bireyler ve yabancı firmalara farklı düzenlemeler uygulanmaktadır. Yabancılar ancak bir yıl Çin'de yaşadıkten sonra ev sahibi olabilecektir. Bireylerin yatırım amaçlı mülk satın almasına izin verilmeyecektir. Yabancı şirketler ise ancak Çin'de büroları olması durumunda gayrimenkul sahibi olabilecektir. Çin vatandaşı olmayan kişi ve şirketler kendi kullanımları için olmayan tüm satın almaları kurdukları yerel yatırım şirketleri üzerinden yapmak zorundadır. On milyon dolardan fazla yatırıma sahip olan yabancı sermayeli firmaların yatırımlarının en azından yarısı kadar kayıtlı taşınmaza sahip olmaları koşulu da getirilen diğer kurallardan biridir. (48)

8. Çimento

Çin'in ekonomik planlama birimi olan Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu, gelecek beş yıl içinde küçük çaplı çimento fabrikalarının kapanmasına neden olabilecek bir yeniden yapılanmaya hazırlanmaktadır. Çin'li yetkililer çimento kuruluşlarının sayısını 5100'den 3500'e düşürmeyi planlamaktadır. Çin, bu sayede küçük çaplı ve verimsiz işletmelerin kapatılması suretiyle kapasite fazlasını azaltmayı ve dolayısıyla aşırı

**Çin'de yabancıların
gayrimenkul
edinmelerine yeni
kısıtlamalar
getirilmiştir.**

**Çimento
fabrikalarında
yeniden yapılanma**

genişlemeden kaynaklanan kâr gerilemesinin durdurulmasını planlamaktadır. Çin, dünyadaki çimento üretiminin %40'ını sağlayan çimento sektörünü daha büyük ve kurumsallaşmış üreticilerin denetimine sokmayı amaçlamaktadır. Çin'in bu amaçla yabancı yatırımcılara da başvurabileceği belirtilmiştir. Çin, 2005 yılında 1.06 milyar ton çimento üretmiş; çimento üretimi son beş yılda ortalama %12'lik bir büyüme kaydetmiştir. (49)

9. Hizmetler

Çin, çağdaş hizmet sektörünün üretim değerinin ulusal ekonomideki payını yükseltmek için bir dizi çağdaş bilimsel ve teknolojik çalışma yürütmektedir. Çin Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, önümüzdeki birkaç yıl içinde Çin Hükümeti'nin, e-ticaret hizmeti, çağdaş lojistik hizmeti ve dijital medya alanlarında örnek projelerin inşasını güçlendireceğini, çağdaş hizmet sektörünün standartlaşma sistemini oluşturacağını ve bir grup araştırma merkezi kuracağını açıklamıştır.

Çin'de bugün gelişmiş ülkelerin hizmet sektörünün üretim değeri, gayri safi milli hasıllarındaki payı olarak %70'e ulaşmıştır. Çin'in hizmet sektörünün üretim değerinin, gayri safi milli hasıllarındaki payı ise yalnız %40 civarındadır. (50)

D. Diğer

- Çin'de nitelikli üst düzey yöneticilere ihtiyaç giderek artmaktadır. Son üç yıldaki ekonomik büyüme, firmaların operasyonlarını burada gerçekleştirmelerine ya da genişletmelerine neden olmuştur. Bu da kapsamlı bir yönetim tecrübesi ihtiyacını beraberinde getirmiştir. 'Çin'de Üst Düzey Yöneticilik' başlığı ile hazırlanan bir raporda ortaya konulan bazı bulgular şu şekildedir;
  - Çin'de yönetici devir hızı fazlası ile yüksek ve yetenekli kişilerin elde tutulması en temel problemdir.
  - Her ölçekten şirket işe alım yapmaktadır.
  - Firmalar daha çok Çin'li yöneticileri işe yerleştirme eğilimi göstermekte ancak tecrübeli yönetici bulma imkanı sınırlıdır.
  - Kültürel farklılıklar, temel meselelerden bir tanesidir.
  - Yetenek açıklarını kapatmak için koçluk ve mentorluk programlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

- Temmuz ayında yayımlanan Fortune Dergisi'nde, "Global 500" listesinde, dördü yeni olmak üzere, yirmi Çin'li firmanın yer aldığı belirtilmiştir. Çin'in en büyük üç kamuya ait inşaat şirketinin ilk kez yer aldığı listede; Sinopec, firması 31. sıradan 23. sıraya yükselerek listedeki en büyük Çin'li firma olma özelliğini korumuştur. Devlete ait dört ticari banka da geçen seneye göre daha yüksek sıralarda yer almıştır. Buna göre, 'Industrial and Commercial Bank of China' 299. sıradan 199. sıraya, 'Bank of China' 399. sıradan 255. sıraya, 'China Construction Bank' 315. sıradan 277. sıraya ve 'Agricultural Bank of China' 397. sıradan 377. sıraya yükselmiştir. Fortune dergisinin listesine göre ilk 10'daki firmalar petrol sanayinden gelmiştir. Ayrıca, son iki yılda Çin'in raylı ulaşım alanına yönelik yatırımı artırması ve yurtdışı inşaat piyasasının hızla genişlemesi nedenleriyle, Çin

*Fortune Dergisi
"Global 500" listesinde
20 Çin'li firma*

Demiryolu Mühendislik Şirketi (CREC), Çin Demiryolu İnşaat Şirketi (CRCC) ve Çin Devlet İnşaat Şirketi (CSCEC) isimli üç Çin’li şirket "Global 500" listesine girebilmiştir. (52)

- 2006 yılı Çin’in batı kesimiyle ilgili olarak yayımlanan Mavi Kitap’ta, 2005 yılında Çin’in batı kesiminin ekonomik büyüme hızının, % 9.9’luk ülke ortalamasını geçtiği belirtilmiştir. 2005 yılında devletin dış işbirliğini destekleyerek geliştirmesi yoluyla, Çin’in batı kesiminin ekonomik büyüme adımlarının gözle görülür şekilde hızlandırıldığı ve tüm batı kesiminin ekonomik büyüme hızının yüzde 12’in üstünde olmasının beklendiği ifade edilmiştir. (53)

1. Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarının Korunması

- Çin’den yapılan uluslararası patent başvuru sayısında 2006 yılında hızlı bir artış görülmüştür. Yıl içinde yapılan başvuruların üç bini aşması beklenmektedir. 1994 yılında Uluslararası Patent İşbirliği Birliği’ne üye olan Çin, 2005’te 2452 uluslararası patent başvurusuyla dünyada 10. sırada yer almıştır. (54)

Bununla birlikte, kişi başına düşen patent başvurusu açısından Çin gelişmiş ülkelerin çok gerisinde kalmıştır. Başvuruların yaklaşık yarısı, mobil haberleşme ve telsiz iletişim gibi yüksek ve yeni teknoloji alanlarında yapılan başvuruların ise yüzde 90’ndan fazlası yurtdışından yapılmıştır. (55)

Çin Gümrük Genel Müdürlüğü tarafından verilen son istatistiklere göre ise, Çin’in gümrük kuruluşları, 2006 yılının ilk yarısında telif ve patent haklarını ihlal eden 1076 olayı yakalayarak, telif ve patent haklarını ihlal eden 39 milyon malı ele geçirmiştir. (56)

- İnternet arama motoru Yahoo’nun Çin birimi Yahoo China, müzik şirketleri tarafından mahkemeye verilecektir. Yahoo China, yasadışı müzik indirme hizmeti veren sitelere bağlantı yolu (link) vermekle suçlanmaktadır. Çin’deki müzik kayıtlarının yaklaşık %90’ının yasadışı olduğunu söyleyen uzmanlar, Çin’deki korsan müzik satışlarının yıllık 400 milyon dolara ulaştığını belirtmektedir. (57)
- Çin’de "Korsan yayıncı mücadelede yüz gün hareketi" 14 Temmuz 2006 tarihinde Pekin’de başlamıştır. Hareket kapsamında, 100 gün içinde, yasadışı korsan görsel ve işitsel ürünler ve yazılım programlarının üretimi, depolanması veya satışı gibi girişimlerde bulunan işletme ve bireylerin faaliyetlerinin durdurulması hedeflenmektedir. (58)
- Çin Telif Hakları Derneği Genel Sekreteri Shen Rengan, Çin’in bu yıl "Dünya Fikri Haklar Örgütü Eser Sahibinin Hakları Sözleşmesi" (WCT) ve "Dünya Fikri Hakları Örgütü İcralar ve Fonogramlar Sözleşmesi"ne (WPPT) katılacağına işaret etmiştir. Shen Rengan, Çin’in, telif haklarını ihlal eden girişimlere darbe indirmeyi güçlendirirken, sesli ve görüntülü yayıncılığın düzenli şekilde

2006 yılının ilk yarısında 1076 adet telif ve patent hakkı ihlali: Alınan önlemler

gelişmesini ilerleyen sektörel örgütlerin kurulduğunu, bunun internet ortamında sesli ve görüntülü yayıncılığın telif ve patent haklarını korumaya yararlı olacağını ifade etmiştir. (59)

- Çin'de telif ve patent haklarının korunması için hizmet veren merkezlerin sayısı 35'e ulaşmıştır. Hizmete giren söz konusu merkezler, telif ve patent haklarını ihlal olayları hakkında halktan gelen ihbar ve şikayetleri incelemekte, telif ve patent haklarının korunmasıyla ilgili bilgiler vermekte ve yasaları uygulama kuruluşlarının ilgili olayları çözmeleri için deliller sunmaktadır. (60)

II. Avrupa Birliği (AB)

- 7 Temmuz 2006 tarihinde Avrupa Komisyonu tarafından 'AB'nin Çin ile Ticaret ve Yatırımı: Değişenler, Tehditler, Seçenekler' konulu bir konferans gerçekleştirilmiştir. Konferansın amacı, Avrupa Komisyonu Ticaret Genel Direktörlüğü tarafından bu yıl sonunda hazırlanacak olan 'AB-Çin Rekabeti' konusundaki çalışmaya katkı sağlamaktır. Konferansa, AB kurumlarından ilgili isimlerin yanı sıra AB üye ülkeleri ve Çin'den konuyla ilgili pek çok kamu ve özel sektör temsilcisi katılmıştır. Seminer bünyesinde AB-Çin ekonomik ve ticari ilişkisinde öne çıkan sektörlerle ilişkin olarak (Bilişim, Mali Hizmetler, Yapım Hizmetleri, Ulaştırma Araçları, Dağıtım Hizmetleri, Makine ve Makine Parçaları, İlaç, Kimya Sanayi, Sürdürülebilir Teknolojiler, Fikri Haklar) atölyeler oluşturulmuştur.

Konferansa konuk konuşmacı olarak katılan AB'nin Ticaretten Sorumlu Komiseri Peter Mandelson, AB'nin Çin ile rekabetinde Çin'e karşı korumacı engeller oluşturması yerine köprü oluşturması gerektiğini vurgulamıştır. Mandelson, Çin'in çarpıcı yükselişine karşılık AB'nin kendisini dünyanın bu yeni düzenine adapte etmesi gerektiğini ifade etmiş, buna karşın dünya ekonomisinde önemli bir ağırlığa sahip olan Çin'in çıkarları doğrultusunda DTÖ'nün gereklerine uyması gerektiğini belirtmiştir. Çin'in 11. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda belirtilen hedefler, AB'nin sürdürülebilir ekonomik büyüme hedefleriyle benzerlik göstermekte ve bu durum iki ülke arasında stratejik ortaklığın oluşması yönünde önemli bir temel oluşturmaktadır. Mandelson'a göre, Çin'in bu ekonomik yükselişi sürecinde AB için Çin'e yatırım ve Çin ile ekonomik ve ticari işbirliği alanlarında fırsatlar mevcuttur.

Çin Ticaret Bakan Yardımcısı Common Win konuşmasında, Çin ve AB'nin ekonomik ve ticari olarak birbirine bağlı olduğu ve her iki ülkenin bir diğerindeki gelişime ihtiyaç duyduğunu ifade etmiştir. Win, Çin'in işgücü ve pazar açısından avantaj sahibi olduğunu, buna karşın AB'nin de Çin için teknoloji ve sermaye açılarından yarar sağladığını belirtmiştir. Çin Ticaret Bakan Yardımcısı, Çin ve AB arasındaki bu işbirliğinin dünya ekonomisi üzerinde, ticari gelişim, yatırım getirisi, teknolojik gelişim, istihdam artışı ve ekonomik refah olarak önemli katkılar sağladığını söylemiştir. Win, Çin ve AB arasında özellikle tekstil sektöründe yaşanan sorunlarla ilgili olarak, AB ve Çin'in görece avantajsız konumda bulunan mevcut sanayiler yerine, karşılaştırmalı

***'AB'nin Çin ile Ticaret
ve Yatırımı: Değişenler,
Tehditler, Seçenekler'
konferansı,
7 Temmuz 2006***

TÜSİAD Dış İlişkiler Bölümü & TÜSİAD International
üstünlüğü olan alanları belirlemeleri gerektiği ve bu alanlara yatırımların
yönlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Konferans kapsamında gerçekleştirilen atölyelerde, öne çıkarılan konular
ve bunlara getirilen öneriler şu şekildedir;

-Fikri ve sınai hakların korunması konusunun her sektör için önemi
vurgulanmış, bu çerçevede iki taraf arasında süren mevcut diyalogun
yanı sıra başka yolların da aranması gerektiği vurgulanmıştır.

-Standartlar ve lisans gerekleri gibi Çin ile ticarette karşılaşılan tarife
dışı engeller hususunda, mevzuat, idari yönetim alanlarında şeffaflık
unsurunun gereği belirtilmiştir.

-Çin'in sanayi politikalarındaki ayrımcı uygulamaları ve bu çerçevede
özellikle bankacılık sektöründe yerli kurumlara uygulanan gizli
sübvansiyonlar sorunu ifade edilmiş, ve Hükümet Alımları'nda daha
fazla pazar açıklımı beklentisi belirtilmiştir.

-Avrupa Komisyonu'nun Çin üzerine mevcut uzman sayısını
arttırması gereği ifade edilmiştir.

-Avrupa Komisyonu'nun Çin ile hizmetler ticaretinin açılması
yönündeki çalışmalarına ağırlık vermesi ve Asya'daki bölgesel
anlaşmaları yakından takip ederek stratejisini bu gelişmelere göre
belirlemesi gereği belirtilmiştir. (61)

➤ 11 Temmuz 2006 tarihinde, Çin Ulusal Kalkınma ve Reform
Komisyonu (NDRC) ve Avrupa Komisyonu Sanayi ve Girişim Genel
Direktörlüğü organizasyonunda Üçüncü Sanayi Politikaları Diyalogu
gerçekleşmiştir. Bu toplantı öncesinde, AB ve Çin'in Sanayi ve
Dışişleri Departmanlarından uzmanların da katılımında, otomotiv,
tekstil, metalurjik sanayi politikaları konuları başta olmak üzere, ikili
ilişkilerde öne çıkan alanlarda fikir alış verişinde bulunmak üzere
çalışma grubu toplantıları gerçekleşmiştir. Toplantılarda AB tarafı,
yeni AB tüzüğü, Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi ve
Belgelendirilmesi (REACH), ile ilgili bilgi vermiştir. AB yetkilileri,
REACH'in sonbahar döneminde son halinin verileceği ve 2007
baharında yürürlüğe geçirileceği belirtilmiştir. (62)

➤ 17 Temmuz 2006 tarihinde Rusya'nın St. Petersburg şehrinde
gerçekleşen G8 Zirvesi kapsamında, Çin Devlet Başkanı Hu Jintao,
Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac ile görüşmüştür. Görüşmede,
iki ülke arasındaki mevcut ilişkiler ile ekonomik ve teknolojik
işbirliği ve uluslararası kalkınma konularındaki işbirliği hususlarında
fikir alış verışı yapılmıştır. Buna göre, her iki ülke arasındaki güçlü
ilişkilerin, Kore Bölgesi ve İran gibi bölgesel ve uluslararası ortamda
oluşturulan işbirliğiyle pekiştiği belirtilmiştir. Airbus'ın A320 Genel
Konseyi'nin de Çin'de kurulmasının, havacılık alanındaki işbirliğinde
yeni bir başlangıç oluşturduğu ve stratejik bir önemi bulunduğu ifade

**Çin-AB Üçüncü
Sanayi Politikaları
Diyalogu,
11 Temmuz 2006**

Çin-Fransa İşbirliği

Çin-İtalya İşbirliği**AB'nin yeni RoHS
Direktifi:
Çin'deki elektronik
üreticilere etkisi****Çin ve Vietnam'dan
ithal edilen deri
ayakkabılara beş yıl
süreyle gümrük vergisi
uygulanması talebine
red**

edilmiştir. Ayrıca, mevcut gençlik değişim programlarının artırılmasının ikili ilişkilerin gelişimindeki katkısı vurgulanmıştır. Chirac, Çin ile enerji teknolojisi alanında da işbirliğine gidilebileceğini ifade etmiştir. (63)

Yine zirve bünyesinde, Çin Devlet Başkanı Hu Jintao, İtalya Başbakanı Romano Prodi ile görüşmüştür. Görüşmede, Çin-İtalya Hükümetlerarası Komite aracılığıyla, politika, ticaret ve kültür alanlarındaki ilişkilerin planlı ve koordineli işleyişinin sağlandığı belirtilmiştir. Prodi, Çin ile stratejik ortaklığın geliştirilmesini arzu etkilerini belirtmiştir. Bununla birlikte, Küçük ve Orta Ölçekli İşletme (KOBİ) ve öğrenci değişim programlarındaki mevcut işbirliğinin geliştirilmesi hususu vurgulanmıştır. (64)

- Zararlı maddelerin sınırlandırılmasına yönelik olarak temmuz ayı başı itibarıyla yürürlüğe geçen yeni AB Direktifiyle (RoHS), Çin'de yıllık ihracatı 56 milyar dolara ulaşan 5000'den fazla ev aletleri şirketinin etkileneceği belirtilmiştir. Çin'deki elektronik ürünlerin %30'unu karşılayan KOBİ'lerin, bu direktiften en önce etkilenecek grubu oluşturacağı ifade edilmiştir. Güvenli, sağlığa uygun ve çevreyle dost ürünlerin kullanımına izin veren bu direktif kapsamında, üründe belirlenen altı maddenin yer alması durumunda, AB pazarına girişi engellenecektir. Bu itibarla, ürün giderlerinde yaklaşık %10'luk bir ek yük, Çin'deki firmaların bu kriterlere uygun üretim yapmalarının sağlanması gerekmektedir. (65) Aynı sebeple, Çin'deki oyuncak üreticilerinin de maliyetlerinin en az %20 oranında artacağı tahmin edilmektedir. Çin ithal oyuncakları, AB pazarının yaklaşık %80'nini oluşturmaktadır. (66)
- AB'nin ayakkabı ithalatı konusunda uyguladığı geçici kısıtlamaların 7 Ekim 2006 tarihinde sona erecek olması, İtalyan üreticilerin acil bir düzenleme yapılması konusundaki girişimlerini hızlandırmıştır. İtalya başta olmak üzere AB üyesi bir grup ülke, Çin ve Vietnam'dan ithal edilen deri ayakkabılara beş yıl süreyle gümrük vergisi uygulama talebinde bulunmuştur. Teklif, Çin'li deri ayakkabı ihracatına karşı kota temeline dayanan ve cezai yatırımları da içermektedir. Bu kapsamda, Çin'den deri ayakkabı ithalatı yılda 140 milyon, Vietnam'dan ise 95 milyonla sınırlandırılacaktır. Yıllık bazda kotanın aşılması halinde, Çin için %23 Vietnam için de %29,5 oranında bir ceza ödenmesi öngörülmektedir. Ancak bu öneri, başını Kuzey Avrupa ülkelerinin çektiği 13 üye tarafından reddedilmiştir.

AB ticaret kuralları, altı aylık geçici anti-damping kararı alınmasına imkan tanımaktadır. Bu karar bir kez yürürlüğe girdikten sonra ayrı ayrı hükümetlerin de uygulamayı beş yıla kadar uzatma hakkı mevcuttur. Ancak bunun için üye ülkelerin çoğunluğunun onayı gerekmektedir. (67)

Türkiye'de ise, 11 Temmuz 2006 tarih ve 26225 sayılı RG'de yayımlanan, İthalatta Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar ile, 64.02, 64.03, 64.04 pozisyonlarında yer alan ayakkabıların ithalinde

yapılan korunma önlemi soruşturması sonucunda, ülke ayrımı yapılmaksızın üç yıl süreyle korunma önlemi olarak ek mali yükümlülük tahsil edilmesi uygulamasına başlanmıştır. (68) Ayrıca, ayakkabı ve tekstil ürünleriyle ilgili mevzuatın hazırlanması ve uygulanması konusunda yapılacak çalışmalara altyapı oluşturacak tekstil ve ayakkabı teknik komitelerinin, çalışma usul ve esasları belirlenmiştir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın konuya ilişkin tebliğleri, RG'nin 26 Temmuz 2006 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

- Avrupa Birliği (AB), 'Leapfrog' projesi ile tekstil sektöründe robotları kullanarak Çin'in ucuz işgücü ile mücadele etmeye çalışacaktır. İşgücünü en aza indirerek, üretimin neredeyse tamamında robot kullanmayı öngören Leapfrog ile, kumaşın işlenmesinden ürünün tüketiciye dağıtımına kadar, esnek ve uygun maliyetli, sürdürülebilir işlemlerle hızlı standart üretime geçilmesi öngörülmektedir. Ayrıca, giderek daha büyük bir hızla değişen moda eğilimleri takip edilecek ve perakende siparişleri, üreticiler tarafından daha hızlı teslim edilecektir. Leapfrog'un geç 2009 yılında tüm Avrupalı tekstilciler tarafından kullanılması beklenmektedir. (69)
- İsviçreli eczacılık markası Roche, Çin'deki satışlarını gelecek beş yıl içinde ikiye katlamayı hedeflediğini belirtmiştir. Roche'un halen Çin'de Shanghai Sanve Pharmaceutical ile oluşturduğu Shanghai Roche Pharmaceutical ortaklığı bulunmaktadır. Shanghai Roche, 2010 yılına kadar yıllık gelirinde en az %15-16 arasında bir artış öngörmektedir. Bu artış oranı da Roche'un 2005'te Çin'de gerçekleştirdiği 191.2 milyon dolarlık satışların ikiye katlanması anlamına gelmektedir. Çin'lilerin sağlıklarına daha fazla önem vermeleri ve ülkede kanser hastalarının sayısının giderek artması, Roche'un satışlarını etkilemektedir. Çin'de son yıllarda senede 1.6 milyon-1.7 milyon kişiye kanser tanısı konmaktadır. Ülkedeki kanser hastalarının sayısının yaklaşık 4.5 milyon olduğu tahmin edilmektedir. Roche'un 2005 yılında tüm dünyadaki satışlarının %40'ını kanser ilaçları oluşturmaktadır. Roche'un belli başlı beş kanser ilacının üçü halen Çin'de satılmaktadır. Roche, akciğer kanseri tedavisinde kullanılan Tarceva adlı ilacını da bu yıl içinde satışa sunacaktır. (70)
- Alman Kimya Sanayicileri Birliği (VCI)'nin verilerine göre, 2005 yılında Çin'in kimyasal madde satışı %25 oranında artarak 166 milyar euro'ya ulaşmıştır. Buna göre Çin, %7.5 artış ile 153 milyar euro satış gerçekleştiren Almanya'yı da geçerek, ABD ve Japonya'nın ardından, dünyanın üçüncü büyük kimyasal madde üreticisi olmuştur. (71)
- İtalyan otomotiv şirketi Fiat, Hindistan, Çin ve Rusya'daki otomobil üreticileri ile ticari ortaklık geliştireceğini açıklamıştır. Fiat, Çin'in motor parçaları imalatçıları *Shanghai Automotive Industry Corp.* ve *Chong-qing Heavy Vehicle Group* ile orta ve ağır kategoride dizel motorlar imal etmek üzere ortaklık kurduğunu duyurmuştur. Bu ortaklıkla, Çin'de üretilen Iveco kamyonların sayısının üç kat artması beklenmektedir. (72)

**“AB İş dünyasının
Çin’deki Konumu”,
14 Eylül 2006**

- AB'nin Çin'deki temsilciliğinden tarım müşaviri Serra Raimondo, temmuz ayında Pekin'de düzenlenen "Sürdürülebilir Tarım: Küresel Tehditler" konulu forumda, Çin'in şehirlerindeki orta halli kişi sayısının beş yıl sonra 150 milyona ulaşacağını, gayri safi yurtiçi hasılasının daha da artacağını, bunun AB'nin Çin'e yönelik tarım ticaretine fırsatlar yaratacağını belirtmiştir. Forumda, AB'nin Çin'e yönelik ihracat hacminin 2005'te 52 milyar euro, ancak tarım ihracat hacminin sadece 900 milyon euro olduğu açıklanmış, ancak, Avrupa ve Çin arasındaki tarım ticaretinin şu anki eğilimi koruması durumunda, AB'nin Çin'e yönelik tarım ürünleri ihracat hacminin beş yıl sonra 2 milyar euro'yu geçeceğini tahmin edildiği ifade edilmiştir. (73)

III. UNICE

- 7 Temmuz 2006 tarihinde Avrupa Komisyonu tarafından ‘AB’nin Çin ile Ticaret ve Yatırımı: Değişenler, Tehditler, Seçenekler’ konulu gerçekleştirilen konferansa konuşmacı olarak katılan *UNICE China ‘Network’* Başkanı Michel Bricout, rekabetin ekonomik gelişim için önemli olduğunu ancak bunun adil, ekonomik ve ticari kuralları uygun şekilde yapılmasının önemini vurgulamıştır. Ancak, mevcut aşamada Avrupalı şirketlerin Çin ile ilişkilerinde halen pek çok ticari engel ve hukuki belirsizliklerle karşı karşıya kaldıkları ifade edilmiştir. Bu bağlamda Bricout, UNICE’nin, AB ve Çin’in başta şeffaflık, kamu alımları ve fikri ve sınai haklarının korunması gibi sorunlu alanlar üzerinde yapıcı bir şekilde çalışacaklarını ümit ettiklerini belirtmiştir.
- UNICE, Çin’deki AB Ticaret Odası (EUCCC) ve Avrupa-Çin İşdünyası Derneği (ECBA)’nın organizasyonunda, 14 Eylül 2006 tarihinde Brüksel’de “AB İşdünyasının Çin’deki Konumu” konulu bir konferans gerçekleşecektir. Konferansta değerlendirilmek üzere, EUCCC tarafından, bu konuda bir görüş hazırlanmıştır. Görüşte, Çin’de faaliyet gösteren Avrupa’lı yatırımcıların Çin’de bulunduğu ortama ilişkin detaylı bir analiz sunulmuştur. Avrupa işdünyasından üst düzey katılım sağlayacak olan bu konferansta, AB’nin Çin ile ticari ve ekonomik ilişkisinde öne çıkan konu ve sektörlerle ilişkin olarak fikir alış verişinde bulunulacaktır. (Ek 1,2)
- Avrupa Sanayi ve İşverenler Konfederasyonları Birliği (UNICE) ve üye federasyonu Finli Sanayiciler Konfederasyonu’nun (EK) işbirliğinde, Çin Ticaret Bakanlığı (MOFCOM), Çin Uluslararası Ticaret Promosyonu Konseyi (CCPIT), Avrupa Komisyonu, UNICE, Çin’deki Avrupa Ticaret Odası (EUCCC) ve AB-Çin İşdünyası Derneği’nin (EUCBA) katkılarıyla, 12 Eylül 2006 tarihinde, Finlandiya’nın başkenti Helsinki’de, ‘AB-Çin İş Zirvesi’ gerçekleştirilecektir. ‘İnovasyonların Teşviği: AB-Çin Ekonomik İşbirliğinde Yeni Bir Dönem’ konulu bu zirve kapsamında, üst düzey siyaset ve iş dünyasının temsilcilerinin katılımında, oturumlar ve AB-Çin ekonomik ilişkilerinde öne çıkan alanlar üzerinde (Birleşmeler ve

**‘OECD’nin Çin ile
İlişkisi için Stratejik
Çerçeve’ raporu**

**OECD, ‘Çin’de
Bölgesel Kalkınma ve
Çoklu Düzey
Yönetimi’ raporu**

Satın Almalar, Dışarıdan Tedarik, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler (KOBİ), İnovasyon politikaları, Teknoloji Transferi, Sürdürülebilir Kalkınma Politikaları) çalışma grupları gerçekleştirilecektir. Zirve hakkında daha detaylı bilgiye, taslak programa ve katılım formuna http://www.ek.fi/businessforums/eu_china/en/index.php internet adresinden ulaşılabilir.

IV. OECD/BIAC

➤ 26-27 Eylül 2006 tarihlerinde Paris’te gerçekleşecek olan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)’nin İş ve Sanayi Danışma Komitesi (BIAC)’ın *China Task Force* toplantısında değerlendirilmek üzere, BIAC, OECD’nin 31 Mart 2006 tarihinde yayımladığı ‘OECD’nin Çin ile İlişkisi için Stratejik Çerçeve’ konulu raporuna taslak haldeki görüşünü iletmıştır. OECD raporunda, OECD’nin Çin ile ilgili olarak hazırlanan rapor ve görüşlerle, Çin’in uluslararası sistemin önemli bir parçası haline gelmesi ve dünya ekonomik sistemine sağlıklı bir entegrasyonunun sağlanmasının amaçlandığı belirtilmiştir. OECD Çin’in bu sürecinde, ekonomik denetim, çevresel politikaların gözden geçirimi, düzenleyici kurallar, yatırım ortamı ve özel sektör gelişimi, ve sosyal politikalar olmak üzere, beş temel alanda işbirliği oluşturulmasının önemini vurgulamıştır. Buna karşın, BIAC görüşünde, OECD tarafından bu beş alan ile çerçevesi çizilen konu başlıklarının bünyesinde; yozlaşmaya karşı duruş, rekabet politikası, kurumsal yönetim, çevresel politika, inovasyon ve teknoloji politikası, fikri ve sınai hakların korunması, yatırım politikası ve yatırımcının kurumsal sorumluluğu, kamu yönetimi, düzenleyici kurallar, vergilendirme, ticaret ve ihracat kredileri, konularının ele alınmasının önemi vurgulanmıştır. (Ek 3)

➤ OECD, ‘Çin’de Bölgesel Kalkınma ve Çoklu Düzey Yönetimi’ konulu 23 Haziran 2006 tarihinde yaptığı çalışmasının güncellenmiş yeni halini yayımlamıştır. Çin Hükümeti’nin talebiyle yapılan bu çalışmada, Çin’in il ve bölge düzeyindeki sosyo-ekonomik bilgilerini ve son dönemde Çin Hükümeti tarafından belirlenmiş olan dört adet bölgesel stratejisi hakkında ön bilgi verilmiştir. Çalışma, bu dört bölge içinde yer alan iller arasındaki eşitsizliği ortaya çıkarmış ve çoklu düzeyde yürütülen yönetim şeklinin bölgesel eşitsizliğe neden olacağını ve böyle bir yönetim şeklinin bölgesel kalkınma politikalarına etkisi olacağını öngörmüştür. OECD çalışmasında, Çin’deki bu yapılanmaya ilişkin olarak, başlıca şu hususların çözüme kavuşturulmasını gerekli göstermiştir; (Ek 4)

-Çin’de yönetim gereğinden fazla merkezi olmayan bir sistem içine oturtulmuş, bu da yerel kapasite ve yerel sorumluluk mekanizmalarını önemini arttırmaktadır. Özellikle, yerel kapasitelerde büyük farklar gözlemlenmektedir.

-İl düzeyi altında kalan yönetimler için net kurallar belirtilmemiştir.

-Tahsis edilen devirler, iller arasındaki gelir farklılıklarını azaltmakta

ancak gerçek anlamda bir eşitlik ortamı sağlamamaktadır.

-Devir sistemine rağmen, yerel getiriler harcanan karşılayamamaktadır.

- AB'nin Ticaretten Sorumlu Komiseri Peter Mandelson, AB ve Çin ilişkilerinde öne çıkan ticari gerginliklerin hafifletilmesi ve ikili ticari anlaşmaların başlatılması yönünde yeni bir politika benimsemiştir. Bununla ilgili olarak, Çin Ticaret Bakanlığı Avrupa Masası Direktörü Li Gang, bunun Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) sürecinin yanı sıra ikili anlaşmaların Çin'in de tercihi doğrultusunda olduğu, ancak Çin ve AB arasında oluşturulacak böyle bir ilişkinin kompleks bir yapıya sahip olduğunu ve kısa bir süre zarfında bunun çözülemeyeceğini öngörmüştür. Gang, bunun sebebi olarak, Çin ve AB ile Çin ve AB ülkeleri arasındaki iki ayrı ilişki durumunu göstermiştir. (74)

AB-Çin işbirliğinde yeni stratejiler

V. ABD

- Çin Ulusal Tekstil Sanayisi Konseyi (CNTIC)'in yaptığı bir çalışmaya göre, Çin'in AB ve ABD'ye tekstil ve konfeksiyonda yaptığı ihracatında sırasıyla %45 ve %70 oranlarında bir düşüş kaydedilmiştir. Çalışmada, AB ve ABD'nin Çin ithal ürünlerine getirilen sınırlamalar sebebiyle bu düşüşün yaşandığı öngörüsü getirilmiş; buna karşın Çin'in AB ve ABD dışındaki diğer ülke ve bölgelere yapılan ihracatın %24.49 oranında artarak 64.032 milyar dolara ulaştığı belirtilmiştir. (75)
- 2020 yılında 2.4 trilyon dolarlık bir perakende pazarına dönüşmesi beklenen Çin'deki yerli perakende şirketleri, ABD'nin Wal-Mart ve Fransa'nın Carrefour gibi rakip markalarla rekabete başlamıştır. Özellikle Çin'deki Wumart perakendecisi, son altı ayda %72'lik bir oranla değer kazanan hisse değeri ile öne çıkmıştır. Ancak Wumart gibi yerli perakendeciler güçlenseler de çok çetin bir rekabetle karşı karşıya kalacaktır. Fransız Carrefour bu yıl Çin'de 12 mağaza açmayı planlamaktadır. Bu rakam şirketin dünya çapındaki büyümesinin yaklaşık beşte birini oluşturmaktadır. ABD'li Walmart ise bu yıl 18 mağaza açmayı hedeflemektedir. Ayrıca, Wal-Mart'ın Çin pazarındaki ilk işçi sendikasını açmış olması da yabancı perakendeciler için bir tehdit oluşturmaktadır. Buna göre, bundan sonraki yabancı perakende şirketleri için çalışan Çinli işçilerin yeni sendikalaşma girişimleri tetiklenebilecektir.

Çin'deki perakende satışlarının bu yıl %13 oranında büyüyüp 860 milyar dolara yükselmesi beklenmektedir. Böylelikle Çin, dünyanın yedinci büyük perakende pazarı haline gelecektir. Pazarın üç yıl içinde yıllık %10 gibi bir büyüme hızına ulaşması beklenmektedir.

Bununla birlikte, Çin'li perakendeciler yabancı perakendecilerin daha fazla yayılmalarını sınırlamak amacıyla kendi avantajları yönünde bir dizi yasal düzenlemenin kabul edilmesi için Pekin'de yoğun bir lobi faaliyeti

yürütmektedir. Bu yasaların yürürlüğe girmesi halinde, büyük perakendeciler açısından bürokratik işlemler ve maliyet daha da artacak, ayrıca süpermarketler yeni mağazalarının işletme anlayışını daha ayrıntılı göstermek ve bu mağazaları açtıkları bölgelerde yaşayanların nasıl etkileneceğini de kamuya açıklamak zorunda kalacaktır. (76)

- Çin Cumhurbaşkanı Hu Jintao, 12 Ağustos 2006 tarihinde Pekin'de ABD Senatosu Geçici Başkanı Ted Stevens'le görüşmüştür. Görüşmede, iki ülke arasındaki yapıcı işbirliği ilişkilerinin uzun vadeli, istikrarlı ve sağlıklı şekilde gelişmesini sağlamak için, ikili ilişkilerde hassas sorunları uygun şekilde çözmeleri gerektiği ifade edilmiştir. Ziyaretinin karşılıklı anlayışı ve güveni artırdığını belirten Stevens, iki tarafın ortak çabalarıyla iki ülke arasındaki ilişkilerde daha büyük ilerleme kaydedileceğini dile getirmiştir. (77)
- İki gün süren Çin- ABD Küresel İşler Forumu'nun ikinci toplantısı 10 Ağustos 2006 tarihinde Pekin'de sona ermiştir. Toplantıda, Çin ve ABD'nin, enerji güvenliği, temiz enerji ve kamu sağlığı gibi alanlarda dünya çapında işbirliği yapma potansiyeli tartışılmıştır. Her iki ülkenin temsilcileri, yüksek petrol fiyatlarının dünya ekonomisine getirdiği olumsuz etkilerden kaygı duyduklarını belirtirken, uluslararası temiz enerji konusundaki işbirliği, temiz enerji ve enerji veriminin yükseltilmesi önerileri ve yeni enerji geliştirme teknolojileri gibi konuları ele almıştır. (78)
- Çin, ABD'de 2003 yılının sonunda deli dana hastalığının görülmesinden ardından geçen iki senenin sonunda, ABD'nin dana etlerine uyguladığı ithalat yasağını kaldırdı. Denetimden geçen Amerikan dana etlerinin Çin piyasasına girmesine 31 Temmuz itibarıyla yeniden izin verildi. ABD'den dana eti ithalatının yeniden başlatılmasıyla, Çin ve ABD arasında yapılan 17. dönem Karma Ticaret Komisyonu toplantısında varılan fikir birliğinin yerine getirilmiş oldu. dikkat çekerek, bunun ikili ticaret için yararlı olacağını belirtti. (79)

VI. Türkiye'deki Kamu ve Özel Kuruluşların Çalışmaları

- Çin'in İstanbul Konsolos Yardımcısı Gong Chunsen, dört milyar dolara ulaşan ve Türkiye'nin aleyhine olan Türkiye-Çin ticaret ilişkilerini, Türkiye'ye yapmayı planladıkları yatırımlarla dengelemek istediklerini söylemiştir. Türkiye ile ilişkilerini geliştirme çabasına giren Çin, bu çerçevede dünya genelinde kurmayı planladığı 10 adet 'Ekonomik Kalkınma Bölgesi'nin birini Türkiye'de oluşturmayı hedeflemektedir. Çin'in Türk tekstil sektörü için tehdit oluşturmadığını ifade eden Gong Chunsen, iki ülkenin tekstilde yapacakları işbirliği ile önemli kazançlar sağlayabileceğini vurgulamıştır. Chunsen, Çin'li işadamlarının Türkiye'ye çok önem verdiğini belirtmiş, bu kapsamda sonbaharda Türkiye'de Çin Başbakanı'nın da katılacağı Çin İhracat Ürünleri Fuarı ile Çin KOBİ'leri fuarının açılacağını söylemiştir. Chunsen, Çin'in son 20 yılda 600 milyon dolar yabancı yatırım çekmeyi başardığını, bunun

*Çin-ABD işbirliğinde
yeni alanlar*

*Çin'in İstanbul
Konsolos Yardımcısı
Gong Chunsen'in
Türkiye-Çin ticaret
ilişkisine ilişkin bulgu
ve önerileri*

**İGEME'den Çin'deki
sanayi alanlarına
ilişkin bir araştırma**

başlıca nedeni için ise Çin Hükümeti'nin yabancı yatırımcılara çok iyi hizmet veriyor olması ve başarılı bir yabancı sermaye politikası uyguluyor olmasını göstermiştir. Ayrıca, Çin'in farklı alanlarda serbest ekonomi bölgesi kurduğunu ve bu bölgelere yatırım yapmayı tercih eden yabancı yatırımcılara da hizmet verdiğini belirtmiştir. Bu çerçevede Türkiye'nin, Çin'li firmalara hangi sektörlerde yatırım yapabileceklerini belirlemelerini ve özellikle yatırım yapıldıktan sonra bu şirketlerde çalışacak kişilerin oturma ve çalışma izinlerinin alınması sürecinde yaşanan sorunlara karşı önlem alınması gerektiğini vurgulamıştır. (80)

- Devlet Bakanı Sayın Kürşad Tüzmen başkanlığında, Asya-Pasifik Ülkeleri ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi çerçevesinde işadamlarının katılımıyla ülkemiz ihracat ürünlerinin tanıtımı, ihracatçı firmalarımızın dış pazar paylarında artış sağlanması ve iki ülke iş çevreleri arasındaki işbirliği imkanlarını arttırabilmek amacıyla, Dış Ticaret Müsteşarlığının koordinatörlüğü ve Ege İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği organizatörlüğünde 18-24 Eylül 2006 tarihleri arasında Çin Halk Cumhuriyeti'ne yönelik (Pekin ve Şanghay) "Ticaret Heyeti Programı" düzenlenecektir. (Ek 5, 6, 7)
- İhracatı Geliştirme ve Etüt Merkezi (İGEME), Çin'deki sanayi alanlarına ilişkin bir araştırma yapmış ve Türk girişimcilerine önerilerde bulunmuştur. Çin'deki sendikalar ve firmalar ile yapılan görüşmeler sonucunda gerçekleştirilen araştırmada, Türk firmaları için özellikle otomotiv ve otomotiv yan sanayisi, inşaat malzemeleri, doğal taşlar, kimya, tekstil, ve makine sanayisi alanlarında büyük ihracat potansiyelinin bulunduğu belirtilmiştir. Bu belirlenen sektörlerle ilişkin olarak getirilen bulgu ve öneriler şu şekildedir;

-Otomotiv ve otomotiv yan sanayisi ile ilgili olarak, Çin'de lisanslı üretim ve yerli üretimin olmadığı, otomotiv yan sanayi sektörünün, hızla büyüyen otomotiv sektörünün talebini karşılamakta yetersiz kaldığı işaret edilmiştir. Ateşleme kabloları, terminaller ve hazne öncelikli olarak talep edilen ürünleri teşkil etmiştir.

-İnşaat malzemeleri ile ilgili olarak, Çin'in Türkiye'den çimento, tuğla, demir-çelik borular, dekorasyon malzemeleri ve yerden ısıtma sistemleri ürünlerini talep ettiği belirtilmiş; ve ayrıca 2005 yılından itibaren inşaat sektöründe yalıtım malzemesi ve enerji tasarruflu malzeme kullanma zorunluluğu getirildiğine ve bu ürün gruplarındaki talebin hızla artacağına dikkat çekilmiştir.

-Doğal taşlarda, Çin'li yetkililerce, mermer konusunda, Türkiye ile Şangay dışında Singapur Serbest Bölgesi benzeri bir proje ya da ayrı bir sanayi bölgesi kurulmasına yönelik bir proje geliştirilmesi önerilmiştir.

-Kimya sektöründe, krom cevheri, krom konsantreleri, akrilik elyaf, bor kimyasalları, boraks ve borik asit ithalatına talep olduğu;

mühendislik plastikleri, deri kimyasalları ve altın mücevherat tasarımı alanlarında ihracat imkanlarının bulunduğu belirtilmiştir.

-Tekstilde, Çin’de özellikle sentetik elyaf üretiminde hızla bir artış olduğu ve üretim ana sanayisinin bu talebi karşılayamadığı belirtilmiştir. Bununla birlikte, suni ve sentetik iplik ve dokumanın ihtiyaç duyulan diğer ürünleri oluşturduğu belirtilmiştir.

-Çin’in, sanayideki büyüme ve talep artışına bağlı olarak makine ithalatına talep olduğu, ve bu bağlamda gıda işleme makineleri, takım tezgahları ve inşaat malzemeleri, ve tıbbi cihazlara ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. (81)

- Yaklaşık 200 ülkeyle ticaret yapan Türkiye, Rusya ve Çin’e karşı, neredeyse diğer ülkelerin tümü kadar dış ticaret açığı verir hale gelmiştir. 2006 yılının ilk yarısında 25.7 milyar dolara ulaşan ticaret açığının 4.2 milyar dolarlık kısmını Çin oluşturmaktadır.

Türkiye’nin 1990’da 37 milyon dolar olan Çin’e ihracatı 2005 itibariyle 550 milyon dolara yükselmiştir. Bu süreçte, Çin’e karşı verilen açık 209 milyon dolardan 6.3 milyar dolara çıkmıştır. 2006 yılının ilk yarısında 4.2 milyar dolar olan bu ülkeye verilen ticaret açığının yılın tümünde 8 milyar doları aşabileceği belirtilmiştir. İki ülke arasındaki ve Türkiye’nin aleyhine olan bu ticaret açığının, iki ülkenin ekonomik yapılarındaki farklılığının yanı sıra, Çin tarafından uygulanan tarife dışı ve teknik engeller, coğrafi uzaklık, lojistik ve taşımacılık sorunları, muhabir banka sıkıntısı, güvensizlik gibi nedenlerde kaynaklandığı ileri sürülmektedir.

İthalatta Haksız Rekabeti Değerlendirme Kurulu, 2006 yılında yerli üreticilerin başvurusu üzerine, soruşturma açılması, kota getirilmesi ve dampinge karşı vergi uygulanmasını öngören toplam 21 kararın 16’sında Çin’e yönelik almıştır. Bu rakam, 2000-2005 döneminde dampinge karşı vergi şeklinde kesin önlem uygulanan 36 maddeden 27’sinde Çin menşeli ürünler yer almıştır. (82)

- Çin ile rekabette zorlandıkları için Mısır’da yatırım yapma kararı alan Türk tekstil ve konfeksiyon firmaları bu ülke de Çin ile rekabet etmek zorunda kalacaktır. Ege Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Jak Eskinazi, Türk firmalarının ucuz işgücü ve ABD ile Mısır Hükümeti arasında imzalanan Nitelikli Serbest Bölgeler (QIZ) Anlaşması nedeniyle Mısır’da yatırım yapmayı tercih ettiklerini, ancak bu ülkede kendilerinden önce yatırım yapan Çin’li firmalar ile karşılaştıklarını söylemiştir. Eskinazi, ABD’nin bu anlaşmayı yaptığı ülkelerle Türkiye’nin rekabet etmesinin mümkün olmadığını, bu ülkelerin anlaşma gereğince %20 oranın vergi avantajlarının bulunduğunu ve ABD’nin Türkiye ile QIZ Anlaşması kapsamında tekstile yer vermek istemediğini belirtmiştir. Ancak İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği’nin yaptığı hesaba göre, ABD’nin Türkiye’ye vereceği vergi avantajından doğacak kaybı sadece 300 milyon dolardır. (83)

Türk tekstil ve konfeksiyon firmalarının Çin ile rekabeti: alternatif çözüm önerileri

***Türk demir-çelik
üreticilerinin Çin ile
rekabeti:
bulgu ve hedefler***

- Uzakdoğu pazarında Çin'in rekabetinden zorlanan Türk demir-çelik üreticileri, Çin'li firmalarla şimdi de Ortadoğu pazarında rekabete başlamıştır. Yılın ilk altı ayında 12 milyon ton ihracat yapan Çin, Ortadoğu pazarında fiyatları ton başına 60 dolar düşürmüştür. Konuyla ilgili olarak Demir Çelik Üreticileri Derneği Genel Sekreteri Dr. Veysel Yayan, Çin'in ihracatından kaynaklanan talep daralmasıyla karşı karşıya kaldıklarını belirtmiştir. Yayan, Çin'in yıl sonunda üretimlerini 410 milyon tona yükselterek dünya üretiminin üçte birini karşılamayı hedeflediğini ve mevcut aşamada 200 milyon tonluk üretim miktarını yakaladığını belirtmiştir. Ayrıca, Türkiye'nin ise ilk beş ayda demir-çelik ürünleri ihracatının 4 milyon 894 bin tona ulaştığını, yıl sonu itibarıyla 12 milyon tonluk ihracat rakamını yakalamayı planladıklarını belirtmiştir. Yayan, bu gelişmeler ışığında, Türkiye'de piyasa şartlarından kaynaklanan birleşmelerin gündeme gelebileceğini belirtmiştir. (84)
- Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından ihaleye çıkarılan, Ankara-İstanbul ikinci etap hızlı tren projesi kapsamında, Vezirhan-İnönü (kesim-2) istasyonları arası yapım işi, 797 milyon 819 bin 210,53 YTL bedelle, China Railway Construction Corporation (CRCC)-China National Machinery Import&Export Corporation (CMC) da bulunduğu konsorsiyum kazanmıştır. (85)
- Türkiye'deki Fındık Tanıtım Grubu'nun Çin'deki temsilcisi Pınar Dedeoğlu Deng, Türk fındığının Çin'de tanıtılması yönünde çalışmalarını sürdürmektedir. Pınar Dedeoğlu Deng, Çin'in büyük kuruluşlarından olan Sinotime ile nisan ayı itibarıyla ortaklaşa bir çalışma başlatıldığını ve başarılı sonuçlar elde edildiğini söylemiştir. Deng, amaçlarının öncelikle Almanya'nın Türkiye'den alıp Çin'e sattığı fındığın parasını, Türk üreticisinin Çin'e satışını yaptırarak parayı Türk üreticisine aktarmak olduğunu belirtmiştir.

Çin'e fındık satmak isteyen Türk üreticileri, Türkiye Pekin Büyükelçiliği Ticaret Baş Müşaviri Zülfikar Kılıç'a ya da elçilikte çalışmalarını sürdüren Pınar Dedeoğlu Deng'e başvurabilecektir. (86)

- Vestel Beyaz Eşya Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yapılan ve Arçelik-LG Klima San. ve Tic. A.Ş. firması tarafından desteklenen başvuru üzerine, Çin menşeli "duvar tipi split klimalar" için 2005 yılı temmuz ayında başlatılan damping soruşturması sonucunda, Çin menşeli duvar tipi split klima ithalatında, %25 damping vergisi uygulamasına karar verilmiştir. Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın (DTM) damping soruşturmasının sonucuna ilişkin tebliği, Resmi Gazete'nin (RG) 26 Temmuz 2006 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

Soruşturma sırasında, damping belirlemesi için 2004 yılı soruşturma dönemi olarak kabul edilirken, zarar belirlemesinde veri toplama ve analiz için 2002-2004 arasındaki dönem esas alınmıştır. (87)

**Çin menşeli ithal
ürünler için açılan
soruşturmaların
sonuçları**

- 08.07.2006 tarih ve 26222 numaralı RG’de yayımlanan “İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (2006/17)” ile Çin ve Endonezya menşeli lamine parkelerin Türkiye’ye ithalinde dampinge karşı vergi yürürlüğe koyulmuştur. İthalatta Haksız Rekabeti Değerlendirme Kurulu’nun kararı ve Bakan’ın onayı ile tanımı ve menşe ülkeleri belirtilen eşyanın Türkiye’ye ithalatında Çin’den %35 ve Vietnam’dan %25 oranında dampinge karşı vergi uygulanacaktır. (88)
- Çin menşeli polivinil klorür (PVC) ve porselen karo ithalatına yönelik korunma önlemi soruşturması açılmasına karar verilmiştir. DTM’nin konuya ilişkin tebliğine göre, PVC için 200 gün süre ile korunma önlemi uygulanacak ve geçici önlemin 320 dolar/ton tutarında ek mali yükümlülük olarak tespit edilmesi amacıyla Bakanlar Kurulu’na öneride bulunulacaktır. Karolar için ise, 200 gün süreyle korunma önlemi uygulanacak ve geçici önlemin 270 dolar/ton tutarında ek mali yükümlülük olarak tespit edilmesi amacıyla Bakanlar Kurulu’na öneride bulunacaktır. Soruşturmalar dokuz ay içinde tamamlanacak, gerekli hallerde bu süre iki ay daha uzatılabilecektir. (89)
- 08.07.2006 tarih ve 26222 numaralı RG’de yayımlanan “İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (2006/18)” ile verilen GTİP’lerinde bulunan ürünlerle ilgili dampinge karşı önlemlerin uygulanması tarihlerinin devamı hakkında düzenlemeye gidilmiştir. Tebliğin 2. maddesinin 1. fıkrasına göre, tabloda yer alan dampinge karşı önlemlerin yürürlükte kalma süresi, karşılarında belirtilen tarihlerde sona erecektir. Ancak, süre bitiminden evvel yerli üretim dalının destekleyici delilleri içeren talebi üzerine açılacak bir nihai gözden geçirme soruşturması sonucunda, önlemlerin sona ermesinin dampingin ve zararın devam etmesine veya yeniden meydana gelmesine yol açacağı yönünde bir belirleme yapılması halinde, bu belirlemeye ilişkin dampinge karşı önlem uygulamalarına devam edilebilecektir. Çin için, tekrar doldurulamayan gazlı cep çakmakları, ateşleme sistemi elektrikli olanlardan yalnız plastikli gövdeli doldurulabilen gazlı cep çakmakları, yalnız plastik gövde, ve sentetik filamentten mensucat ürünlerinde 2007 yılına kadar damping önlemleri sürdürülecektir. (90)
- Gözlük İmalatçıları Derneği üyeleri ve diğer sektör temsilcileri, Uzakdoğu ve Çin’den gelen gözlüklere karşı hükümetten ithalatta adet başına 3 dolarlık fon talep etmiştir. Gözlük İmalatçıları Derneği Başkanı Mehmet Dibi, 2001 yılında Uzakdoğu ve Çin’den gelen mallara kota uygulandığını, bu uygulamanın kaçakçılığı teşvik etmesi üzerine bundan vazgeçildiğini belirtmiştir. Dibi, sektörün elinde mevcut aşamada 50 milyon adetten fazla stok bulunduğunu belirterek, bunun parasal değerinin yaklaşık olarak 1 milyar dolar olduğunu açıklamıştır. (91)

Kaynaklar

- (1) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/commonnews/200608/20060802881335.html>
- (2) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cen1/200607070969.htm>
- (3) Referans Gazetesi, 19 Temmuz 2006 & Dünya Gazetesi, 19 Temmuz 2006, Dış Haberler
- (4) Dünya Gazetesi, 16 Ağustos 2006
- (5) Referans Gazetesi, 3 Ağustos 2006
- (6) Referans Gazetesi, 3 Ağustos 2006
- (7) Dünya Gazetesi, 26 Temmuz 2006
- (8) Referans Gazetesi, 11 Temmuz 2006
- (9) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_410/2006/0811/7014/content_7014.htm
- (10) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200608/20060802901146.html>
- (11) Referans Gazetesi, 15 Ağustos 2006
- (12) http://news.xinhuanet.com/english/2006-08/17/content_4974433.htm
- (13) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/08/09/1@54898.htm>
- (14) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/commonnews/200608/20060802843731.html>
- (15) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_410/2006/0804/5710/content_5710.htm
- (16) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cen1/200608082839.htm> & <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/commonnews/200608/20060802826966.html>
- (17) Referans Gazetesi, 18 Temmuz 2006
- (18) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200608/20060802789722.html>
- (19) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/14/1@53530.htm>
- (20) Dünya Gazetesi, 10 Ağustos 2006
- (21) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/11/1@53349.htm> & <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/commonnews/200608/20060802871132.html>
- (22) Referans Gazetesi, 24 Temmuz 2006
- (23) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/15/1@53555.htm>
- (24) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200607/20060702710479.html>
- (25) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200608/20060802831634.html>
- (26) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/05/1@52872.htm>
- (27) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/08/02/1@54473.htm>
- (28) Referans Gazetesi, 4 Ağustos 2006
- (29) http://news.xinhuanet.com/english/2006-07/29/content_4891739.htm
- (30) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/17/1@53608.htm>
- (31) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/commonnews/200608/20060802823114.html>
- (32) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/06/30/1@52553.htm>
- (33) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/06/28/1@52371.htm>
- (34) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/commonnews/200608/20060802843708.html>
- (35) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/06/30/1@52551.htm>
- (36) Dünya Gazetesi, 3 Temmuz 2006
- (37) Referans Gazetesi, 15 Ağustos 2006
- (38) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/08/06/1@54700.htm>
- (39) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/20/1@53806.htm>
- (40) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/19/1@53775.htm>
- (41) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/08/1@53066.htm>
- (42) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/08/02/1@54499.htm>
- (43) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/12/1@53409.htm>
- (44) http://news.xinhuanet.com/english/2006-08/17/content_4974379.htm
- (45) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/01/1@52610.htm>
- (46) Referans Gazetesi, 28 Temmuz 2006
- (47) Referans Gazetesi, 28 Haziran 2006
- (48) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200607/20060702666821.html> & Referans Gazetesi, 28 Temmuz 2006
- (49) Referans Gazetesi, 24 Temmuz 2006
- (50) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/24/1@53948.htm>
- (51) Dünya Gazetesi, 21 Temmuz 2006
- (52) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cen1/200607141846.htm> & <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/20/1@53808.htm>
- (53) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/08/13/1@55120.htm>
- (54) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/06/21/1@52025.htm>
- (55) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/06/19/1@51867.htm>
- (56) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/08/08/1@54822.htm>
- (57) Referans Gazetesi, 4 Temmuz 2006
- (58) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/14/1@53534.htm>
- (59) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/08/13/1@55126.htm>

- (60) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/28/1@54199.htm>
- (61) http://ec.europa.eu/comm/trade/issues/bilateral/countries/china/pr070706_en.htm
- (62) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/counselorsreport/europereport/200607/20060702692217.html>
- (63) <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjb/zzjg/xos/xwlb/t264258.htm>
- (64) <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjb/zzjg/xos/xwlb/t264257.htm>
- (65) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_410/2006/0711/2831/content_2831.htm
- (66) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/commonnews/200607/20060702642596.html>
- (67) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200608/20060802814070.html> & *Referans Gazetesi*, 8 Ağustos 2006
- (68) <http://www.vergiportali.com/doc/bulten/50-PwCGumrukBulteni.pdf>
- (69) *Referans Gazetesi*, 11 Ağustos 2006
- (70) *Referans Gazetesi*, 4 Temmuz 2006
- (71) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cenf/200608092169.htm>
- (72) *Dünya Gazetesi*, 26 Temmuz 2006
- (73) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/07/05/1@52852.htm>
- (74) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/counselorsreport/europereport/200607/20060702692390.html>
- (75) http://english.ccpit.org/Contents/Channel_411/2006/0804/5716/content_5716.htm
- (76) *Referans Gazetesi*, 8 Ağustos 2006
- (77) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/08/12/1@55107.htm>
- (78) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/08/10/1@55025.htm>
- (79) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/08/01/1@54362.htm>
- (80) *Dünya Gazetesi*, 4 Temmuz 2006
- (81) *Dünya Gazetesi*, 4 Temmuz 2006
- (82) *Dünya Gazetesi*, 18 Ağustos 2006
- (83) *Dünya Gazetesi*, 3 Ağustos 2006
- (84) *Dünya Gazetesi*, 8 Ağustos 2006
- (85) *Referans Gazetesi*, 26 Temmuz 2006
- (86) *Referans Gazetesi*, 17 Temmuz 2006
- (87) *Dünya Gazetesi*, 27 Temmuz 2006
- (88) <http://www.vergiportali.com/doc/bulten/50-PwCGumrukBulteni.pdf>
- (89) *Dünya Gazetesi*, 16 Ağustos 2006
- (90) <http://www.vergiportali.com/doc/bulten/45-PwCGumrukBulteni.pdf>
- (91) *Dünya Gazetesi*, 18 Ağustos 2006